

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

॥ जय जय रघुवीर समर्थ ॥

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥

श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची

संकलन आणि संपादन

सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर

श्री. आदेश वसंत अत्रे

अद्वैत पब्लिकेशन्स

बिल्डींग नं. ८, फ्लॉट नं. ६, आनंद पार्क सोसायटी, शंकरशेट रस्ता, पुणे ४११ ०३७.

दूरध्वनी : ०२०-२६४५७९६६ - www.advaitgroup.com - publications@advaitgroup.com

अधिक माहितीसाठी संपर्क: श्री. आदेश वसंत अत्रे - ९९२१३४५९५५

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥

॥ प्रस्तावना ॥

॥ भूमिका ॥

॥ प्रकाशकाचे मनोगत ॥

॥ अनुक्रमणिका (अक्षरवार शब्दसंख्या) ॥

॥ शब्द अभंग सूची - निवडक शब्द ॥

सर्व हक्क राखीव

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

॥ श्री रामचंद्राची आरती ॥

साफल्या निजवल्या कौसल्यामाता ।
भूकन्या अनन्या मुनिमान्या सीता ॥
खेचर वनचर फणिवर भरता निजभ्राता ।
दशरथ नृपनायेक धन्य तो पिता
जयदेव जयदेव जय रविकुळटिळका ।
आरती ओवाळू त्रिभुवननायेका
आचार्या गुरुवर्या कार्याचें फळ ।
रूसिकुळमंडण खंडण संसारमूळ ॥
सुरवर मुनिवर किन्नर ध्याती सकळ ।
धन्य तो निजदास भक्त प्रेमळ

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

॥ आरती श्री समर्थाची ॥

आरती रामदासा । सद्गुरू सर्वेशा । कायावाचा मनोभावें । वोवाळूं परेशा ॥१॥
रामदास मूर्तिमंत । रामचंद्र अवतार । कलियुगीं अवतरोनी । केला भक्तांचा उद्धार ॥२॥
वैराग्य भक्ति ज्ञान । शांति क्षमा विरक्ती । विवेक सालंकृत । क्षमा दया सर्वभूतीं ॥३॥
सच्चिदानंदघन । रामदास केवळ । दिनकरकृपायोगें । 'रामचंद्र' निर्मळ ॥४॥

॥ श्री रामचंद्रार्पणमस्तु ॥

॥ जय जय रघुवीर समर्थ ॥

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

॥ आरती दासबोधाची ॥

वेदांतसंमतीचा काव्यसिंधु भरला । श्रुति शास्त्रग्रन्थ गीता साक्ष संगम केला ।
महानुभाव संतजनीं अनुभव चाखीला । अज्ञान जड जीवा मार्ग सुगम जाला ॥१॥
जय जया दासबोधा ग्रन्थराज प्रसिध्दा । आरति वोवाळीन विमळज्ञान बाळबोध ॥४॥
नवविधा भक्तिपंथें रामरूप अनुभवी । चातुर्यनिधी मोठा मायाचक्र उगवी ।
हरिहरहृदयींचें गुह्य प्रगट दावी । बद्धचि सिद्ध जाले असंख्यात मानवी ॥२॥
वीसहि दशकींचा अनुभव जो पाहे । नित्यनेम विवरितां स्वयें ब्रह्मचि होये ।
अपार पुण्य गांठी तरी श्रवण लाहे । 'कल्याण' लेखकाचें भावगर्भ हृदई ॥३॥

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥

॥ प्रस्तावना ॥

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

प्रस्तावना....

श्री.समीर शशिकांत कुसूरकर यांच्या मातोश्री सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर आणि श्री. आदेश वसंत अत्रे यांनी श्रीमद् दासबोधाची शब्दसूची आणि ओवीसूची याची सी.डी. तयार केली. श्रीमद् दासबोधामध्ये ७७५१ ओव्या आहेत तर सुमारे ९०००० शब्द आहेत. फार पूर्वी दिल्ली येथील कै. द.वा. पंडितराव यांनी दासबोधाची शब्दसूची तयार केली होती. त्यावेळी संगणक उपलब्ध नसल्यामुळे कार्डशीटवर शब्द आणि त्याचा पत्ता लिहून रबरबँडने त्याचे गठ्ठे त्यांनी बांधून ठेवले होते. त्याची तीन खोकी तयार झाली होती. काळाच्या ओघात ती नष्ट झाली. आता सुदैवाने सौ. अंजली कुसूरकर आणि श्री. आदेश अत्रे यांच्या मेहेनतीला श्री. समीर कुसूरकर यांनी सी.डी. च्या रूपता संकलित केल्यामुळे दासबोधाच्या अभ्यासकांसाठी एक नवे दालन खुले झाले आहे. याबद्दल हे तिघेजण अभिनंदनास पात्र तर आहेतच पण त्याचबरोबर महाराष्ट्रावर त्यांचे मोठे ऋण आहे. आता एखाद्या ओवीतील एक जरी शब्द आठवत असेल तर या सी.डी.च्या आधारे ती ओवी शोधून काढणे शक्य आहे.

हे काम किती कष्टाचे तसेच चिकाटीचे आहे याची आपण कल्पना करू शकतो. या सी.डी.ला व्यापारी स्वरूप न देता केवळ अभ्यासकांना उपलब्ध करून देणे ही त्यांची वृत्तीदेखील प्रशंसनीय आहे. दासबोधाचे तरूण अभ्यासक या शब्दसूचीवरून दासबोधाची चांगली विषयसूची तयार करू शकतील. ज्या वृद्ध समर्थभक्तांना संगणकाचा संस्कार नाही ते मुलांच्या आणि नातवंडांच्या मदतीने या सी.डी. चा लाभ घेऊ शकतील. सौ. अंजलीताई आणि श्री. अत्रे यांना अशा आध्यात्मिक सेवेसाठी परमेश्वराने उदंड आयुष्य आणि निरामय आरोग्य द्यावे ही समर्थचरणी प्रार्थना. 'हे शब्दरत्नाचे सागर' यथार्थ मथळा या शब्दसूचीला दिला गेला आहे. समर्थ सांप्रदायिकांनी याचा अवश्य लाभ घ्यावा.

“जेही उदंड कष्ट केले । ते भाग्य भोगूनी ठेले ॥” या उक्तीनुसार या तिघांच्या वाट्याला भौतिक आणि आध्यात्मिक सद्भाग्य निश्चित येईल.

श्री. सुनिल चिंचोलकर,
'अजिंक्यनगर', हिंगणे खुर्द, सिंहगड रोड, पुणे - ५१.
मोबा.: ९४२३७४२४४४

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥

॥ भूमिका ॥

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

॥ भूमिका ॥

दासबोधश्चिदादित्यो यत्र कुत्रापि वा स्थितः ।
अज्ञानतिमिरं शीघ्रं नाशयन् काशतेऽनिशम् ॥

- प.प. श्रीधरस्वामीकृत श्रीमद्दासबोधतत्त्वस्तव

चैतन्यसूर्यासारखा दासबोध कोणाकडेही असला तरी अज्ञानांधकार तत्काळ नाश पावून त्याच्या अंतरात अखंड ज्ञानप्रकाश राहिल.

सत्पुरुषांचे कार्य अलौकिक असते. बहुतेक वेळा आपण फक्त वाच्याथाचाच आधार घेतो आणि त्यातील लक्ष्यांश आपल्या लक्षातच येत नाही. श्रीधरस्वामींनी दासबोधाच्या स्तवनात म्हटले आहे की ग्रंथ आपल्या जवळ असला तरी आपल्याला ज्ञानप्राप्ती होते. हा झाला या स्तवनाचा वाच्यांश पण लक्ष्यांश म्हणजे

जयास जोडला परमार्थ। तेणें पाहावा हा ग्रंथ ।अर्थ शोधितां परमार्थ। निश्चयें बाणे ॥ ०७.०१.०३० ॥

म्हणजेच ग्रंथ जवळ असणे ही पहिली पायरी, पारायण करणे दुसरी पायरी, ग्रंथाचे वाचन, श्रवण करणे तिसरी पायरी, श्रवणानंतर मनन निदिध्यासन करणे ही चवथी पायरी आणि विवेकाने, निश्चयाने, सद्गुरुकृपेने प्रत्यय घेणे ही पाचवी पायरी.

श्रवण मनन निजध्यास। प्रचितीनें बाणतां विश्वास ।रोकडा साक्षात्कार सायास। करणेंचि नलगे ॥ १०.०९.०३० ॥ किंवा
श्रवणापरीस मनन सार। मननें कळे सारासार ।निजध्यासें साक्षात्कार। निःसंग वस्तु ॥ ११.०१.०४१ ॥

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

अशा प्रकारच्या श्रवण, मनन, निदिध्यासनावर भर देणाऱ्या ओव्या दासबोधात सर्वत्र विखुरलेल्या आहेत. त्याचप्रमाणे समर्थानी परब्रह्म, माया, परमात्मा, गुरुकृपा, विवेक, उपासना, अनुमान, प्रत्यय, प्रचिती, प्रपंच, परमार्थ अशा विविध विषयांवर विविध समासांत सखोल चर्चा केली आहे आणि ही चर्चा वेळोवेळी करण्याचे कारणही सांगितले आहे. ते म्हणजे श्रोत्यांना समाधानाची प्राप्ती व्हावी.

कर्म केलेंचि करावें। ध्यान धरिलेंचि धरावें। विवरलेंचि विवरावें। पुन्हा निरूपण ॥ ११.०५.००१ ॥
तैसें आम्हांस घडलें। बोलिलेंचि बोलणें पडिलें। कां जें बिघडलेंचि घडलें। पाहिजे समाधान ॥ ११.०५.००२ ॥

याच्या उदाहरणादाखल वरील काही विषयांच्या विविध समासातील ओव्या खाली देत आहे. त्यावरून समर्थांची विषय हाताळण्याची पद्धतही लक्षात येईल.

परब्रह्म/माया/अंतरात्मा:

तैसें मायेकरितां निर्गुण। वाटे जालें सगुण। परी तें पाहतां संपूर्ण। जैसें तैसें ॥ ०८.०३.०३८ ॥
आभाळ आलें आणि गेलें। तरी गगन तें संचलें। तैसें गुणा नाहीं आलें। निर्गुण ब्रह्म ॥ ०८.०३.०३९ ॥
तैसें ब्रह्म निर्विकार। निर्विकारीं लाविती विकार। विकार नासे निर्विकार। जैसें तैसें ॥ १०.०४.०१४ ॥
परब्रह्म असतचि असे। मध्येंचि हा भ्रम भासे। भासे परंतु अवघा नासे। काळांतरीं ॥ १०.०६.००३ ॥
निश्चळ परब्रह्म येक। चंचळ जाणावें माईक। ऐसा प्रत्यय निश्चयात्मक। विवेकें पाहावा ॥ १०.१०.०४९ ॥
ब्रह्म म्हणजे निश्चळ। अंतरात्मा तो चंचळ। द्रष्टा साक्षी केवळ। बोलिजे तया ॥ ११.०४.००२ ॥
नाना विकाराचें मूळ। ते हे मूळमायाच केवळ। अचंचळीं जे चंचळ। सूक्ष्मरूपें ॥ १५.०७.००१ ॥

अनुमान/प्रत्यय/प्रचिती:

येथें प्रचित हें प्रमाण। नलगे शास्त्राचा अनुमान। अथवा शास्त्रीं तरी पाहोन। प्रत्ययो आणावा ॥ ०९.०५.०१४ ॥
जितुकें अनुमानाचें बोलणें। तितुकें वमनप्राये त्यागणें। निश्चयात्मक तेंचि बोलणें। प्रत्ययाचें ॥ ०९.०५.०३९ ॥
प्रत्यक्षास आणी प्रमाण। निश्चयास आणि अनुमान। मार्ग देखोन आडरान। घेऊंच नये ॥ १०.०४.००३ ॥
नव्हे अनुमानाचें बोलणें। याचा बरा प्रत्यये घेणें। वेदशास्त्रें पुराणें। प्रत्यये घ्यावीं ॥ १३.०३.०१७ ॥

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

या प्रचितीच्या गोष्टी। प्रचित पाहावी आत्मदृष्टीं। प्रचितीवेगळे कष्टी। होऊंच नये ॥ १०.१०.०६७ ॥
विवेकप्रत्ययाचीं कामें। कैसीं घडतील अनुमानभ्रमं। सारासारविचाराचेन संभ्रमं। पाविजे ब्रह्म ॥ १२.०६.०२५ ॥
बहुतांचे बोलीं लागलें। तें प्राणी अनुमानीं बुडाले। मुख्य निश्चये चुकलें। प्रत्ययाचा ॥ १५.०६.०१० ॥
उदंडाचें उदंड ऐकावें। परी तें प्रत्ययें पाहावें। खरेंखोटें निवडावें। अंतर्यामीं ॥ १५.०६.०११ ॥

गुरुकृपा/सत्समागमः

सकळ माया गथागोवी। संतसंगें हे उगवावी। पाविजे मोक्षाची पदवी। सत्समागमें ॥ ०८.०५.०७० ॥
परब्रह्म म्हणिजे सकळांपरतें। तयास पाहातां आपणचि तें। हें कळे अनुभवमतें। सद्गुरु केलियां ॥ ०९.०१.०२९ ॥
जें नेणवे पुराणीं। जेथें सिणल्या वेदवाणी। तेंचि आतां येचि क्षणीं। बोधीन गुरुकृपें ॥ ०५.०६.०३२ ॥
न करितां वेदाभ्यास। अथवा श्रवणसायास। प्रेतेंविण सौरस। सद्गुरुकृपा ॥ ०५.०६.०३५ ॥
येक गुरु येक देव। कोठें तरी असावा भाव। भावार्थ नस्तां वावा। सर्व कांहीं ॥ १०.०७.०१५ ॥
ज्ञानेविण कर्म विघडे। हें तों कदापि न घडे। सद्गुरुवीण ज्ञान जोडे। हेंहि अघटीत ॥ १०.०९.०२४ ॥
म्हणोन सद्गुरु करावा। सत्संग शोधून धरावा। तत्त्वविचार विवरावा। अंतर्यामीं ॥ १०.०९.०२५ ॥
पुस्तकज्ञानें निश्चये धरणें। तरी गुरु कासया करणें। याकारणें विवरणें। आपुल्या प्रत्ययें ॥ १२.०६.०३० ॥

प्रपंच/परमार्थः

प्रपंच करावा नेमक। पाहावा परमार्थविवेक। जेणेंकरितां उभय लोक। संतुष्ट होती ॥ ११.०३.००२ ॥
प्रपंचसमयो वोळखावा। धीर बहुत असावा। संमंध पडों नेदावा। अति परी तयाचा ॥ ११.०५.००८ ॥
आधीं प्रपंच करावा नेटका। मग घ्यावें परमार्थविवेका। येथें आळस करूं नका। विवेकी हो ॥ १२.०१.००१ ॥
परमार्थ सांडून प्रपंच करिसी। तरी तूं येमयातना भोगिसी। अंतीं परम कष्टी होसी। येमयातना भोगितां ॥ १२.०१.००४ ॥
प्रपंचीं असोन परमार्थ पाहे। तोहि ये स्थितीतें लाहे। प्रारब्धयोगें करून राहे। लोकांमधें ॥ १२.०८.०२१ ॥
म्हणौन सावधानपणें। प्रपंच परमार्थ चालवणें। ऐसें न करितां भोगणें। नाना दुःखें ॥ १२.०१.०१० ॥

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

तत्त्वज्ञान एकच असले तरी सर्वच संतांची ते तत्त्वज्ञान मांडायची पध्दत मात्र भिन्न दिसते. त्यातून कधी कधी तत्त्वप्राप्तीपर्यंत जाताना भिन्नता प्रचितीस येते अथवा 'एकोहं बहुस्याम्' प्रमाणेच त्या एका तत्त्वाचेच विविध पैलू विविध संतांना विविध प्रकारे जाणवतात काय असे बरेचदा वाटते.

संतसाहित्याच्या अभ्यासातून ही ओव्यांची, अर्थाची विविधता सहजच लक्षात येते आणि हीच गोष्ट प्रत्येक संतसाहित्याला एक वेगळे वैशिष्ट्य किंवा अलौकिकत्व देते. अनुभूती एकाच परतत्त्वाची असल्याने त्यात श्रेष्ठ कनिष्ठ हा भेदच उद्भवत नाही पण यातून विविधतेतून एकता जाणवते आणि याच विविधतेतून हा चिद्विलास पाहण्यात एक अलौकिक आनंदाची प्राप्ती निश्चितच होते.

दासबोधाचा अभ्यास करताना समर्थांच्या प्रतिभेची जाणीव होते व त्यातून ते लग्नमंडपात 'सावधान' झाल्यावर, तपश्चर्येनंतर प्राप्त झालेल्या आत्मानंदातून समाजाभिमुख कसे होतात हे दृष्टिपथात येते. प्रपंच नेटका केला पाहिजे पण परमार्थ हा कसा महत्त्वाचा आहे, मनुष्य जन्म कसा अलौकिक आहे, आळस सोडून प्रत्येकाने कसा अचूक प्रयत्न केला पाहिजे, अनुमानापेक्षा प्रचिती, अनुभवाचे काय महत्व आहे, विवेकाने चंचल काय आणि निश्चल काय याचा विचार आपण कसा केला पाहिजे अशा बऱ्याच विषयांवर समर्थानी श्रोता व वक्ता या माध्यमातून समाज जागृतीचे काम केले आहे. आणि आजही ते विचार कसे मौल्यवान व उपयुक्त आहेत हे आपल्याला पदोपदी जाणवते.

दासबोधाच्या अभ्यासाने निश्चितच समाधानाची प्राप्ती होते असा समर्थ जो आग्रह धरतात हे ज्याचे त्याने दासबोधाचा अभ्यास करून स्वतः अनुभव घ्यावा म्हणजे कळेल.

ऐसी याची फळश्रुती। श्रवणें चुके अधोगती। मनास होय विश्रांती। समाधान ॥ ०१.०१.०३७ ॥

दासबोधाच्या भक्तिसागरात विहार करताना जे प्रेमतरंग विकसित होतात त्याची काही वैशिष्ट्यपूर्ण उदाहरणे पुढे दिल्याशिवाय राहवत नाही.

ग्रंथ : पूर्वग्रहदूषित होऊन बहुतेकवेळा ग्रंथाचे अवलोकन न करता, त्याचा अभ्यास न करता काही लोक ग्रंथाला नावे ठेवतात, त्यांना समर्थ आपल्या शैलीत सांगतात,

पूर्ण ग्रंथ पाहिल्याविण। उगाच ठेवी जो दूषण। तो दुरात्मा दुराभिमान। मत्सरें करी ॥ ०१.०१.०२२ ॥ किंवा
थांबा थांबा ऐका ऐका। आधींच ग्रंथ सोडूं नका। सांगितलें तें ऐका। सावधपणें ॥ १७.०३.००१ ॥

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

कोणता ग्रंथ श्रेष्ठ हेही सांगतात

म्हणोनि नित्यानित्यविचार। जेथें बोलिला सारासार। तोचि ग्रंथ पैलपार। पाववी विवेकें ॥ ०७.०९.०६० ॥

आणि हे जर तुम्हाला या ग्रंथात मिळत नसेल तर समर्थ म्हणतात,

करून अवघा तत्वज्ञाडा। सारासाराचा निवाडा। सावधपणें ग्रन्थ सोडा। सुखिनावें ॥ १७.०३.०३० ॥

पण ग्रंथात हे सर्व असूनही तुम्ही नावे ठेवणार असाल तर समर्थ हे बजावतात की

आतां असो हें बोलणें। अधिकारासारिखें घेणें। परंतु अभिमान त्यागणें। हें उत्तमोत्तम ॥ ०१.०१.०२६ ॥ किंवा
जयाचा भावार्थ जैसा। त्यास लाभ तैसा। मत्सर धरी जो पुंसा। त्यास तेंचि प्राप्त ॥ ०१.०१.०३८ ॥

आणि ज्याची बुद्धि बहिर्मुख आहे त्यास समर्थ उपदेश करतात की,

जयाचें चंचळ हृदये। तेणें ग्रंथ सोडूं चि नये। सोडितां अलभ्य होये। अर्थ येथीचा ॥ ०७.०१.०२९ ॥

भाषा: भाषेचा दुराभिमान आणि अर्थाकडे दुर्लक्ष करणाऱ्यांना सुद्धा समर्थानी उपदेश केला आहे.

तैसी भाषा प्राकृत। अर्थ वेदांत आणि सिद्धांत। नेणोनि त्यागी भ्रांत। मंदबुद्धिस्तव ॥ ०७.०१.०३४ ॥ किंवा
अर्थ सार भाषा पोचट। अभिमानें करावी खटपट। नाना अहंतेनें वाट। रुधिली मोक्षाची ॥ ०७.०१.०४४ ॥
शोध घेतां लक्ष्यांशाचा। तेथें आधीं वाच्यांश कैचा। अगाध महिमा भगवंताचा। कळला पाहिजे ॥ ०७.०१.०४५ ॥
मुक्तेपणाचें बोलणें। हें जयाचें तोचि जाणें। स्वानुभवाचिये खुणे। स्वानुभवी पाहिजे ॥ ०७.०१.०४६ ॥

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

कर्ता: आपण कर्ता नाही पण मग कोण कर्ता आहे याबद्दल समर्थांचे विचार पाहून त्यातील सखोलता लक्षात येते.

कर्ता आपण ऐसे म्हणावे। तरी आपलें इच्छेसारिखें व्हावे। इच्छेसारिखें न होतां मानावे। अवघेच वाव ॥ १३.०६.०२६ ॥
म्हणोन कर्ता नव्हे किं आपण। तेथें भोक्ता कैचा कोण। हें विचाराचें लक्षण। अविचारें न घडे ॥ १३.०६.०२७ ॥ आणि
पंचभूतांवेगळें निर्गुण। तेथें नाहीं कर्तेपण। निर्विकारास विकार कोण। लाऊं शके ॥ १३.०८.०२९ ॥
निर्गुणास कर्तव्य न घडे। सगुण जाल्यांत सांपडे। आतां कर्तव्यता कोणेकडे। बरें पाहा ॥ १३.०८.०३० ॥
लटिक्याचा कर्ता कोण। हें पुसणेंचि अप्रमाण। म्हणोनि हेंचि प्रमाण। जें स्वभावेचि जालें ॥ १३.०८.०३१ ॥

कवित्व: कवित्व म्हणजे काय आहे आणि काय नाही त्याचे विवरण समर्थांनी केले आहे ते म्हणतात,

जेणें सद्रस्तु भासे। जेणें भास हा निरसे। जेणें भिन्नत्व नासे। या नाव कवित्व ॥ १४.०३.०५२ ॥

उपासना : उपासना द्वैत प्रकट करत असल्याने ती कुठपर्यंत असते ह्याचे वर्णन समर्थ करतात,

महत्तत्त्व महद्भूत। तोचि जाणावा भगवंत। उपासना हे समाप्त। येथून जाली ॥ १५.०५.०३१ ॥
मी तूं हा भ्रम। उपासनाहि भ्रम। ईश्वरभाव हाहि भ्रम। निश्चयेसीं ॥ १०.०६.०११ ॥

पाप/पुण्य : पाप काय आणि पुण्य काय याबद्दल समर्थ म्हणतात

दृश्य पाप वोसरलें। पुण्य परब्रह्म उरलें। अनन्य होतांच जालें। नामातीत ॥ १०.१०.०५६ ॥

मौन/तद्रुपता : जेथे द्वैतसुद्धा शिल्लक राहत नाही तेथे कोण कोणाबद्दल काय बोलणार, समर्थ म्हणतात

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

जेथे सर्व हि अशेष जालें। तेथे विशेष कैचें आलें।मी मौनी म्हणतां भंगलें। मौन्य जैसें ॥ ०९.०२.०४० ॥ किंवा
त्यास न भेटतां होये भेटी। भेटों जातां पडे तुटी।ऐसी हे नवल गोष्टी। मुक्तेपणाची ॥ ०७.०७.०२१ ॥ किंवा
पाहातां पाहातां अनुमानलें। कळतां कळतां कळों आलें।पाहातां अवघेंचि निवांत जालें। बोलणें आतां ॥ १२.०५.०२२ ॥ किंवा
जाणतां जाणतां जाणीव जाते। आपली वृत्ति तद्रूप होते।आत्मनिवेदन भक्ति ते। ऐसी आहे ॥ १३.०२.०२८ ॥
वाच्यांशें भक्ति मुक्ति बोलावी। लक्ष्यांशें तद्रूपता विवरावी।विवरतां हेतु नुरावी। ते तद्रूपता ॥ १३.०२.०२९ ॥

आकाश: समर्थ परब्रह्मासाठी आकाशाचा दृष्टांत देतात पण आकाश ही शून्य स्थिती किंवा अज्ञान दर्शवित असल्याने हा दृष्टांत सुद्धा अपुरा आहे असे मांडतात.

आकाश अनुभवा येतें। स्वरूप अनुभवापरतें।म्हणोनियां आकाशातें। साम्यता न घडे ॥ ०८.०५.०६८ ॥

अनन्य: अन्य अशी भावनांच, वृत्तीत उरत नाही, तीच खरी अनन्यता समर्थ म्हणतात,

निर्गुणाचें कैसें भजन। निर्गुणीं असावें अनन्य।अनन्य होतां होईजे धन्य। निश्चयेसीं ॥ ०९.१०.०१२ ॥ किंवा
म्हणौनि थोराहूनि थोर। जे ईश्वराचा ईश्वर।तयेसी माझा नमस्कार। तदांशेंचि आतां ॥ ०१.०३.०२६ ॥

विवेक: मनुष्याने विवेक कसा वापरावा व त्यायोगे प्रपंच व परमार्थ यांची सांगड कशी घालावी हे समर्थ वेळोवेळी स्पष्ट करतात

आत्मानात्मविवेक पिंडीं। सारासारविचार ब्रह्मांडीं।विवरविवरों हे गोडी। घेतली पाहिजे ॥ १४.०९.००३ ॥

विवेकाने कशाचा त्याग करावा याबद्दल समर्थ सांगतात

सबळ विषय त्यागणें। शुद्ध कार्याकारण घेणें।विषयत्यागाचीं लक्षणें। वोळखा ऐसीं ॥ १२.०७.०२७ ॥ किंवा
त्यागात्याग तार्किक जाणे। बोलाऐसें चालों जाणे।पिंडब्रह्मांड सकळ जाणे। येथायोग्य ॥ १२.०७.०३० ॥
ऐसा जो सर्वजाणता। उत्तमलक्षणी पुरुता।तयाचेनि सार्थकता। सहजचि होये ॥ १२.०७.०३१ ॥

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

सफलता: जीवनात सफल व्हायचे असेल तर समर्थ सांगतात

वेवसाये प्रवृत्ती निवृत्ती। दोहिकडे पाहिजे प्रचिती ।प्रचितीविण अनुमानें असती। ते विवेकहीन ॥ १३.०३.०१९ ॥ किंवा
अंतरीं नाहीं सावधानता। येत्न ठाकेना पुरता ।सुखसंतोषाची वार्ता। तेथें कैची ॥ १२.०९.००७ ॥
म्हणोन आळस सोडावा। येत्न साक्षेपें जोडावा ।दुश्चितपणाचा मोडावा। थारा बळें ॥ १२.०९.००८ ॥ किंवा
हाट भरला संसाराचा। नफा पाहावा देवाचा ।तरीच या कष्टाचा। परियाये होतो ॥ १२.०८.०३४ ॥

अशा प्रकारे भरपूर विषय व उदाहरणे देता येतील, पण इथे थांबणेच आता योग्य वाटते.

शतकानुशतके दासबोधाचा अभ्यास करून आजवर कित्येकांनी अत्युच्च स्थिती प्राप्त करून घेतली आहे. माझ्या बाबतीत म्हणायचे तर मी एक सामान्य व्यक्ती आहे आणि जीवन सार्थकी करण्याचा प्रामाणिक प्रयत्न करीत आहे. मी नम्रतेने एवढेच सांगते -

आपुला काळ सार्थक केला। रघुनाथकीर्तीमधें बुडाला ।भूमंडळीं उधरिला। बहुत लोक ॥ १६.०१.०२० ॥
रघुनाथभक्त थोर थोर। महिमा जयांचा अपार ।त्या समस्तांचा किंकर। रामदास म्हणे ॥ १६.०१.०२१ ॥

दासबोधाचा अभ्यास करायची बुद्धी मला माझ्या महाविद्यालयीन जीवनातच झाली आणि त्यानंतर पुढे मी दासबोधाची परीक्षा सुद्धा दिली. दासबोधाचा अभ्यास करण्याची, त्यावर चिंतन करण्याची संधी मी दवडत नाही आणि आज योगायोगाने दासबोधाची 'शब्द ओवी सूची' करण्याच्या कार्यात मी योगदान करू शकते हे माझे भाग्यच समजते.

माझे व्याही कै. श्री. पद्माकर विठ्ठल कुलकर्णी व त्यांचे सुहृद श्री. आदेश वसंत अत्रे यांनी ज्ञानेश्वरी शब्द ओवी सूची, तुकाराम गाथा शब्द अंभंग सूची, चतुरंगी ज्ञानेश्वरी असे विविध प्रकल्प त्यांच्या अन्य सहकाऱ्यांबरोबर केले आणि मला त्यातून दासबोधाची अशा प्रकारची सूची करण्याची प्रेरणा मिळाली. आजपर्यंत जो काही मी दासबोधाचा अभ्यास करण्याचा प्रयत्न केला त्याचे फल म्हणूनच आज मी या प्रकल्पात सहभागी आहे असे मला मनापासून वाटते.

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

श्री. सुनीलजी चिंचोलकर या समर्थ परिवारातील अधिकारी व्यक्तिकडून या प्रकल्पाला प्रस्तावना मिळाली हे आमचे महद्भाग्य आहे, आणि त्यामुळे आम्हाला मोठा उत्साह आणि प्रोत्साहन मिळाले आहे.

दासबोधाव्यतिरिक्त समर्थांचे अफाट वाङ्मय आहे आणि त्यात मनाचे श्लोक, आत्माराम, जुना दासबोध, स्फुट प्रकरणे, लघुकाव्ये, प्रासंगिक प्रकरणे, आरत्या, अभंग वगैरेंचा समावेश आहे. समाजात दासबोध किंवा मनाच्या श्लोकांएवढे इतर समर्थ वाङ्मयाला महत्त्व प्राप्त झालेले दिसत नाही. या दृष्टीने या इतर वाङ्मयाचे संपूर्ण संकलन आणि संपादन करून त्याची सुद्धा सूची करून ती सीडी स्वरूपात सर्वांसाठी उपलब्ध करायचा पुढील मानस आहे कोणाला या कामात मार्गदर्शन किंवा सहकार्य करण्यात स्वारस्य असेल त्यांनी आमच्याशी जरून संपर्क साधावा.

तसेच समर्थांच्या साहित्यावर पी.एच्.डी. करण्याचाही माझा मनोदय आहे ज्यायोगे एका विशिष्ट पध्दतीने वाङ्मयाकडे बघण्याची दृष्टी प्राप्त होते आणि समाजापुढे विविध विषय समाजाभिमुख पध्दतीने मांडता येतो. अशी संधी मला प्राप्त झाली आणि योग्य मार्गदर्शन मिळाले तर मला समर्थ वाङ्मयाची पुढील अनेक वर्षे सेवा करण्याचे भाग्य प्राप्त होईल असो...

मागे उल्लेख केल्याप्रमाणे विविध विषयांवरील चर्चा ही दासबोधात विखुरली आहे, आणि त्याचा सर्वांगीण अभ्यास करण्याच्या दृष्टीने या सूचीचा सर्व अभ्यासकांना उपयोग होईल यात शंका नाही.

दासबोधात सुमारे ९०,००० शब्द आहेत आणि आम्ही ते आकारविल्ह्यानुसार मांडले असून प्रत्येक शब्दासमोर त्याचा ओवी क्रमांक जसे (०१.०१.००१) म्हणजे दशक क्रमांक, समास क्रमांक आणि ओवी क्रमांक या पद्धतीने मांडला आहे. तसेच त्या प्रत्येक शब्दासमोर ती संपूर्ण ओवीसुद्धा दिली आहे. यामुळे एखादा शब्द दासबोधात किती वेळा कोणत्या दशकात, समासात आला हे पटकन कळेल आणि त्या सर्व ओव्या एकाच ठिकाणी बघता येतील. ही सूची सी.डी. स्वरूपात उपलब्ध केली आहे कारण यात सुमारे ४००० पाने आहेत व ती पुस्तकरूपाने प्रकाशित करणे आज तरी अशक्य आहे. शिवाय सी.डी. हे आजच्या युगाचे प्रभावी माध्यम असून तरुण वर्गाला दासबोधासारख्या अलौकिक वाङ्मयाचा अभ्यास करण्यास प्रवृत्त करण्यासाठी याचा उपयोग होईल अशी आशा वाटते.

या प्रकल्पाचे काम करताना आम्हाला विविध अंगांनी दासबोधाचा अभ्यास करायला उपयोग झालाच आणि दररोज होतच आहे पण तुम्हाला सुद्धा याचा उपयोग होईल आणि तुम्ही तो करून घ्यावा अशी प्रार्थना आहे.

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

आपण आवचितें मरोन जावें। मग भजन कोणें करावें ।याकारणें भजनास लावावे। बहुत लोक ॥ १२.१०.०३३ ॥

या समर्थाच्या उक्तीप्रमाणे आम्ही आमचे प्रयत्न प्रामाणिकपणे चालू ठेवणार आहोत.

असेच समर्थ वाङ्मयाचे कार्य शेवटपर्यंत आमच्या हातून घडो ही समर्थचरणी प्रार्थना.

समर्थाचा पुत्र मूर्ख जगीं। परी सामर्थ्य असे त्याचा आंगीं ।तुम्हां संतांचा सलगी। म्हणौनि करितो ॥ ०१.०६.०१८ ॥

आमचा हा प्रयत्न आम्ही तुमच्यापुढे मांडत आहोत पण जर काही कमीजास्त झाले असेल तर तुम्ही आम्हाला क्षमा करा ल यात शंका नाही कारण

आपलेंचि बोले वाउगें। त्याची संपादणी करणें लागे ।परंतु कांहीं सांगणें नलगे। न्यून तें पूर्ण करावें ॥ ०१.०६.०२१ ॥

हें तों प्रीतीचें लक्षण। स्वभावेंचि करी मन ।तैसे तुम्ही संतसज्जन। मायेबाप विश्वाचे ॥ ०१.०६.०२२ ॥

समर्थाच्या चरणी हा प्रकल्प अर्पण करुन आम्ही त्यांना साष्टांग दंडवत घालतो.

स्तवावा मनी की गुरु रामदास । कृपे या जयाच्या तुटे मोहपाश ।

निजानंदरुपें जया नित्य वास । नमी तो विभू श्रीगुरु रामदास ॥

श्रीसमर्थाष्टके

सौ. अंजली कुसूरकर आणि सहकारी

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥

॥ प्रकाशकाचे मनोगत ॥

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

प्रकाशकीय मनोगत

सुखकर्ता दुःखहर्ता वार्ता विघ्नाची । नुरवी पुरवी प्रेम कृपा जयाची ॥

गणाधीश जो ईश सर्वागुणांचा । मुळारंभ आरंभ तो निर्गुणाचा ॥

ॐ नमोजि गणनायका । सर्वसिध्दीफलदायका । अज्ञानभ्रांतिछेदका । बोधरूपा ॥०१.०२.००१॥

कोणत्याही कार्यारंभी गणेशवंदन करण्याची पद्धत आहे. अद्वैत प्रकाशनातर्फे आजच्या सुमंगल सुमुहूर्तावर दासबोध आणि त्याची “हे शब्द रत्नाचे सागर” ही शब्द ओवी सूची प्रकाशित करताना म्हणूनच, आरंभी समर्थांनी तीन विभिन्न प्रकारे केलेले, गणेश स्तवन उद्धृत केले आहे. प्रथम स्तवन हे सर्वांमुखी असलेली गणेश आरती आहे; दुसरे स्तवन मनाच्या श्लोकातील, तर तिसरे समर्थांची “वाङ्मयीन मूर्ती” असलेल्या दासबोधातील आहे.

“शुकासारिखे पूर्ण वैराग्य ज्याचे । वसिष्ठापरी ज्ञान योगेश्वराचे । कवी वाल्मिकासारिखा मान्य ऐसा । नमस्कार माझा सद्गुरु रामदासा ॥” रामहृदयनिवासी समर्थांचा जन्म रामनवमीचे तिथीलाच व त्याच मुहूर्तावर सन १६०८ साली जालना जिल्ह्यातील जांब गावी झाला. बालवयातच समर्थांना प्रभू श्रीरामांचे दर्शन व अनुग्रह प्राप्त झाला. ‘चित्त करितो विश्वाची’ असे म्हणत १२व्या वर्षीच विवाहवेदीवरून पलायन केले व नाशिकसमीप टाकळी येथे एक तप घोर तपश्चर्या केली. तदनंतर पुढील तप (१२ वर्षे) हिमालयापासून कन्याकुमारीपर्यंत पायी तीर्थयात्रा करून त्या काळच्या समाजजीवनाचे सूक्ष्म अवलोकन केले. त्यानंतर महाराष्ट्र देशी “मराठा तितुका मिळवावा । महाराष्ट्र धर्म वाढवावा ॥” या उद्देशाने आध्यात्मिक व सामाजिक कार्य राजकारणाधारे सुरु केले. मसूर येथे मारुतीची तर चाफळला राममूर्तीची स्थापना केली. सन १६४९ चे सुमारास शिवरायांची भेट झाली व पुढे शिवबांना अनुग्रह दिला. “निश्चयाचा महामेरु । बहुत जनांसी आधारु । अखंड स्थितीचा निर्धारु । श्रीमंत योगी ।” अशा शिवरायांनी समर्थांचे झोळीत स्वराज्याचे दान केले ; ते अर्थातच निस्पृह समर्थांनी परत केले. दासबोधासह विपुल वाङ्मयीन निर्मिती शिवथरघळी केली. शिवबांचे निर्वाणानंतर संभाजीराजांना पत्र लिहिले. एकांतप्रिय असूनही प्रचंड लोकसंग्रह केला कारण ज्या संतमहात्म्याला दिव्य जीवन लाभते त्याने सामान्य जनात मिसळून बहुजन समाजही दिव्य जीवन भोगण्यास पात्र करावा असा समर्थांचा आग्रह होता. स्वराज्य व सुराज्य आध्यात्मिक पायावर उत्तुंग करण्यासाठी समर्थांनी सुमारे अकराशे मठ स्थापन केले. या मठाधिपतीपदी बुद्धिमान, चतुर, निस्पृह व लोकसंग्रहक शिष्यांची नियुक्ती केली आणि ‘याचि देही याचि डोळा’ शिवराज्याभिषेक व स्वराज्यस्थापनेचे स्वप्न “ही

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

तो श्रींची इच्छा” या न्यायाने पूर्ण झाल्याचे अनुभवून “आनंदवनभुवनी” स्वात्मानंदात असतानाच इ.स. १६८२ साली सज्जनगडावर समर्थांनी श्रीरामचरणी लौकिकार्थाने देह ठेवला. हा झाला समर्थांचा सर्वसाधारण जीवनपट !

वरील वाक्यात आपण ‘लौकिकार्थाने’ देह ठेवला असे म्हटले कारण समर्थांनीच स्पष्ट केले आहे की -

माझी काया आणि वाणी । गेली म्हणाल अंतःकरणी । परी मी आहे जनजीवनी । निरंतर ॥
आत्माराम दासबोध । माझे स्वरूप स्वतःसिध्द । असता न करावा खेद । भक्तजनी ॥

अशा प्रकारे दासबोध ही समर्थांची वाङ्मयीन मूर्तीच आहे. शिवाय पदे, आरत्या, करुणाष्टके, मनाचे श्लोक, जुना दासबोध, रामायणातील सुंदर आणि युद्धकांड, आत्माराम, जनस्वभावगोसावी, षट्परिपुनिरुपण, ओवीबद्ध पत्रे व अन्य विपुल वाङ्मय निर्मिती समर्थांनी केली आहे. यातील मनोगताच्या प्रारंभी दिलेली ‘सुखकर्ता’ ही गणपतीची व “व्याघ्रांबर फणीवरधर” ही शंकराची आरती मराठी भाषिकांत प्रचंड लोकप्रिय आहे. तद्वतच “अचपळ मन माझे नावरे आवरितां । परमदिनदयाळा धाव रे धाव आता ।” यासारखी करुणामय, प्रेमळ आणि कोमल ‘करुणाष्टके’ सुद्धा सुपरिचित आहेत आणि

“मना सज्जना भक्तिपंथेचि जावे ।”

“प्रभाते मनी राम चिंतीत जावा ।”

“स्वये सर्वदा नम्र वाचे वदावे । मना सर्व लोकांसी रे निववावे ।”

“जनी सर्वसुखी असा कोण आहे ।”

“समर्थाचिया सेवका वक्र पाहे । असा सर्व भूमंडळी कोण आहे ।”

“सदा सर्वदा देव सन्निध आहे । कृपालुपणे अल्प धारिष्ट पाहे ।”

ही आणि यासारखी सुभाषितस्वरूपच होऊन राहिलेले “मनाचे श्लोक” तर जनमानसात खोलवर रुजलेले आहेत. त्याचप्रमाणे, “देव भक्त एक जाले । मिळाले जीव सर्वही । संतोष पावले तेणें । आनंदवनभुवनी ।” आणि “बंड पाषांड उडाले । शुद्ध अध्यात्म वाढले । रामकर्ता रामभोक्ता । आनंदवनभुवनी ॥” हे साधारण साठ श्लोकी स्तोत्र जणू आनंदतरंगावर आरूढ होऊन राजराज्याचे स्वप्न दर्शविणारे समर्थांचे ‘पसायदान’च आहे आणि “भीमरूपी महारूद्रा । वज्र हनुमान मारुती ।” हे बलोपासनेचे महत्व विशद करणारे मारुतीस्तोत्र तर खरोखरी सर्वमुखी आहे.

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

तथापि, ज्ञानेश्वर माउली म्हणजे जशी 'ज्ञानेश्वरी', नाथ महाराज म्हणजे जसे "एकनाथी भागवत" आणि जगद्गुरु तुकाराम महाराज म्हणजे जशी "अभंग गाथा" याप्रमाणे रामदास स्वामी म्हणजे "दासबोध" होय; कारण ग्रंथसमाप्तीचे समाप्ती समर्थानीच स्पष्ट केले आहे की -

भक्तांचेनि साभिमाने । कृपा केली दाशरथीने । समर्थ कृपेची वचने । तो हा दासबोध ॥२०.१०.०३०॥

ग्रंथारंभीच समर्थांची स्पष्ट केल्याप्रमाणे "येथ बोलिला विशद । भक्तिमार्ग ।" (०१.०१.००२) आणि "बहुधा अध्यात्मनिरोपण । निरोपिले ।" (०१.०१.००३) हे जरी खरे असले तरी, शुध्द अध्यात्माखेरीज, त्याग कशाचा करावयाचा, हे कळण्यासाठी, मूर्ख, करंट, अविद्या, कुविद्या, पढतमूर्ख, यांची लक्षणे विस्तारपूर्वक विशद केलेली आहेत. ग्रंथाचा अभ्यास करताना समर्थांचे मराठी, हिंदी, संस्कृत आणि उर्दू भाषेवरील प्रभुत्व प्रकर्षाने जाणवते. साधकाचे बोलणे, चालणे, वागणे, लिहीणे, वाचन, काम करणे हे सर्वकाही सुंदर असावे असे समर्थांचे सांगणे असे. जसे "प्रसंग जाणोनि बोलावे । जाणपण काहीच न घ्यावे । लीनता धरून जावे । जेथतेथे ॥ (१५.०६.००३) आणि "वचने बोलावी करुणेची । नाना प्रकारे स्तुतीची । अंतरे निवती सकळांची । ऐसे वदावे ॥" (०४.०७.०२६) तसेच "प्रातःकाळीं उठावे । काही पाठांतर करावे । यशानुशक्ती आठवावे । सर्वोत्तमासी ॥" (११.०३.०१५) समर्थांनी अंधश्रद्धा, अविवेक आणि आळसाला करंटेपण मानले; उलटपक्षी विवेकपूर्ण सदाचरण, अखंड सावधपणा व उदंड कष्टाला भाग्यवंतांचे लक्षण मानले. याकारणे ग्रंथात अध्यात्म निरूपणासोबत प्रपंचातील व्यवहाराची सुद्धा भरपूर शिकवण दिली आहे. यासंबंधी २-४ उदाहरणे देता येतील जसे -

"अपकीर्ती ते सांडावी । सत्कीर्ती वाढवावी । विवेकें दृढ धरावी । वाट सत्याची ॥ (०२.०२.०४१)

"प्रेत्नेविण राहो नये । आळस दृष्टी आणू नये । देह असता पाहो नये । वियोग उपासनेचा ॥ (१४.०१.०६०)

"प्रपंची जो सावधान । तो परमार्थ करील जाण । प्रपंची जो अप्रमाण । तो परमार्थी खोटा ॥ (१२.०१.००९)

"याकारणे ज्ञान दुल्लभ । पुण्य घडे अलभ्य लाभ । विचारवंता सुल्लभ । सकळ कांहीं ॥ (१५.०२.०१२)

असो. सर्वसाधारण प्रापंचिक लोक "आधी प्रपंच करावा नेटका।" या वचनाची पूर्णपणे गल्लत करीत असतात. मात्र यासंबंधी समर्थांच्या तीन ओव्या सर्वकाही स्पष्ट करतात.

"आधी प्रपंच करावा नेटका । मग घ्यावे परमार्थ विवेका । येणे आळस करू नका । विवेकी हो ॥" (१२.०१.००१), "परमार्थ सांडुनि प्रपंच करिसी । तरी तू येमयातना भोगिसी । अंती परम कष्टी होसि । येमयातना भोगिता ॥" (१२.०१.००४) आणि मतितार्थ सांगतात की, "प्रपंच सांडून परमार्थ कराल । तेणें तुम्ही कष्टी व्हाल । प्रपंच परमार्थ चालवाल । तरी तुम्ही विवेकी ॥" (१२.०१.००२)

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

अध्यात्ममार्गात मोक्षप्राप्ती किंवा ज्ञानप्राप्तीसाठी गुरुकृपेला पर्याय नाही ही महत्त्वाची बाबही दासबोधी सांगितली आहे. यासंबंधी एकदोन ओव्या सांगता येतील. जसे “जंव नाही ज्ञानप्राप्ती । तंव चुकेना यातायाती । गुरुकृपेविण अधोगती । गर्भवास चुकेना ॥” (०५.०१.०३५) आणि “असो जयासि मोक्ष व्हावा । तेणें सदगुरु करावा । सदगुरुविण मोक्ष पावावा । हे कल्पांत न घडे ॥” (०५.०१.०४४) तसेच “सद्गुरुचेनि अभयंकरे । प्रगट होईजे ईश्वरें । संसारदुःखे अपारें । नासोनी जाती ॥” (०५.०१.०४०)

दासबोध या शब्दाची उपपत्ती जो दास होतो त्यालाच बोध होतो अशीही करता येईल. हा प्रबंध नसून प्रकाशकीय मनोगत आहे याचे भान राखणे क्रमप्राप्त आहे. समर्थानी ग्रंथाची फलश्रुती सांगितलेली ओवी नमूद करुन हा परिच्छेद पूर्ण करतो.

“नासे अज्ञान दुःख भ्रांती । शीघ्रचि येथें ज्ञानप्राप्ती । ऐसी आहे फलश्रुती । ईये ग्रंथी ॥” (०१.०१.०३०) आणि
“वीस दशक दासबोध । श्रवणद्वारें घेता शोध । मननकर्त्यास विशद । परमार्थ होतो ॥” (२०.१०.०३१)

“सामर्थ्य आहे चळवळीचे । जो जो करील तयाचे । परंतु येथे भगवंताचे । अधिष्ठान पाहिजे ॥” (२०.०४.०२६). अद्वैत प्रकाशनातर्फे चतुरंगी ज्ञानेश्वरी आणि ज्ञानेश्वरी व तुकाराम गाथेची शब्द ओवी-अभंगसूची प्रकाशित केली गेली. या प्रत्येक प्रकल्पात “भगवंताचे अधिष्ठान” म्हणजे काय याची प्रचिती आली. याच मालिकेत दासबोधाची ही शब्द ओवी सूची पूर्णत्वास जातानाही सुदैवाने “भगवंताचे अधिष्ठान” प्रत्ययास आले. दासबोध सूचीचे कार्य पूर्णत्वास येत असतानाच ही सीडी सज्जनगडावर जाऊन समर्थचरणी समर्पित करावी असा विचार झाला. तथापि, सज्जनगडावरील परिस्थिती व तेथील अधिकारी वर्गापैकी कोणाचाही परिचय नसल्याने काय करावे ? याचा विचार चालू असतानाच अचानक एक दूरध्वनी आला आणि समोरील व्यक्तीने रंगीत ज्ञानेश्वरीची मागणी केली; व मी सज्जनगडावरून मामा कुलकर्णी बोलतो आहे असे सांगितले. लगेचच ते स्वतः पुण्यात आले व तिथे स्वतः मामा कुलकर्णी, अप्पा कुलकर्णी आणि विशेष म्हणजे स्वामी समर्थांचे चौदावे वंशज प.पू. भूषण स्वामी या सर्वांची भेट झाली. या त्रयीने संपूर्ण प्रकल्प आस्थेने अवलोकन केला आणि गडावर आल्यावर सर्वतोपरी सहकार्य करण्याचे मनोमन आश्वासन दिले. या विभूतींची भेट म्हणजे समर्थकृपा आणि “भगवंताचे अधिष्ठान” असेच मानावे लागेल.

या समर्थांच्या कार्याला मान्यवर अधिकारी व्यक्तीच्या मान्यतेची मोहोर लागणे आवश्यक होते. ही मनोकामना श्री. सुनीलजी चिंचोलकर यांनी पूर्णत्वास नेली. श्री. सुनीलजी चिंचोलकर हे विवेकानंद व रामकृष्ण यांचे कार्य आणि साहित्य वाडमयाचे प्रेमी, अभ्यासक व प्रचारक आहेत. तद्वतच श्री. चिंचोलकर हे समग्र समर्थ वाडमयाचे सुद्धा अधिकारी अभ्यासक, प्रवचनकार, मार्गदर्शक व प्रेमी आहेत. त्यांनी संपूर्ण प्रकल्पाची आस्थेने माहिती घेतली आणि प्रस्तावना रूपात आशीर्वाद स्वहस्ताक्षरात दिले

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

आहेत. अद्वैत प्रकाशन त्यांचे सदैव ऋणी राहिल. या कार्यात श्री. सुनीलजींचे मार्गदर्शन, अनमोल सूचना व सहकार्य आणि आशीर्वाद मिळाले ही समर्थांची या कार्यास मिळालेली पोचपावतीच जणू ! विशेष नमुद करण्याची बाब म्हणजे स्वामी गोविंददेव गिरी उर्फ आचार्य किशोरजी व्यास यांनीही हा प्रकल्प पाहिला आणि समाधान व्यक्त केले. त्यांनाही आम्ही वंदन करतो.

श्री. सुनीलजी चिंचोलकर यांची भेट घडवून आणली ती आमचे स्नेही श्री. प्रा. संजय रानडे सर यांनी. श्री. रानडे सरांनीही प्रकल्पाची माहिती घेऊन काही सूचना केल्या. आम्ही रानडे सरांचेही आभारी आहोत. वरील “भगवंताचे अधिष्ठान” या परिच्छेदात उल्लेख केल्यानुसार सज्जनगडनिवासी प.पू. भूषणस्वामी, श्री. मामा आणि श्री. अप्पा कुलकर्णी या त्रिमूर्तींनी जे मार्गदर्शन केले त्याबद्दल त्यांनाही अभिवादन करून त्यांचे आभार मानतो. अद्वैत प्रकाशनाचे नित्याचे आधारस्तंभ असलेले श्री. अविनाश कढे (डीटीपी), श्री. दीक्षित (आर्टिस्ट) आणि श्री. सुरेंद्र रानडे (सीडी) यांचेही आभार मानणे आवश्यक आहे.

“नका करू खटपट । पहा माझा ग्रंथ नीट । तेणे सायुज्याची वाट । गवसेल की ॥” असा हा दासबोधाचा ग्रंथ “नीट” पाहता पाहता ही सुमारे नव्वद हजार शब्दांची “हे शब्द रत्नाचे सागर” नावाची शब्द ओवी सूची समर्थकृपेने पूर्णत्वास गेली आहे. समर्थ साहित्य तसेच दासबोधाचे वाचक, अभ्यासक, साधक, प्रवचन आणि कीर्तनकार व अन्य भक्तजनांस या शब्द ओवी सूचीचा निश्चीतच लाभ होईल आणि सर्वांना “सायुज्याची वाट” गवसेल असा विश्वास वाटतो. “महारूद्र जे मारुती राम दास । कलीमाजी ते जाहले रामदास ॥” अशा समर्थ रामदास स्वामींना त्यांच्याच शब्दात प्रार्थना करून हे मनोगत पूर्ण करतो.

“मला वाटतें अंतरीं त्वां वसावे ।
तुझ्या दासबोधासि त्वां बोधवावे ।
अपत्यापरी पाववी प्रेमग्रासा ।
महाराजया सद्गुरु रामदासा ॥”

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

अद्वैत पब्लिकेशन्स

प्रकल्प

- ‘ऐसीं नानावर्णे रूपडीं’ - श्री ज्ञानेश्वरी - दृष्टांत सिद्धांत रूप चतुरंगातील पारायण प्रत
‘तो वाग्यजु म्हणिजे’ - श्री ज्ञानेश्वरी - शब्द ओवी सूची
‘ते हे मंत्ररहस्य गीता’ - श्रीमद् भगवद्गीता - शब्द श्लोक सूची
‘हे गीतासागर तरंग’ - श्रीमद् भगवद्गीता पठण - दृक् श्राव्य प्रकल्प
‘तुका झालासे कळस’ - श्री तुकाराम गाथा - शब्द अभंग सूची
‘हे शब्द रत्नांचे सागर’ - श्रीमद् दासबोध - शब्द ओवी सूची
‘शब्दब्रह्म होसी आकळा’ - श्री ज्ञानदेव गाथा - शब्द अभंग सूची
‘नाचू कीर्तनाचे रंगी’ - श्री नामदेव गाथा - शब्द अभंग सूची
‘श्रीकृष्णकीर्तीचे एकेक अक्षर’ - श्री एकनाथी भागवत - शब्द ओवी सूची
‘तयाचे बिसाट शब्द’ - श्री ज्ञानदेव हरिपाठ - शब्द अभंग सूची

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

श्री समर्थानी केलेली श्रीरामाची प्रार्थना

कल्याण करी रामराया । जनहित विवरी ॥१॥
तळमळ तळमळ होतचि राहे । हे जन हातिं धरी ॥२॥
अपराधी जन चुकतचि गेले । तुझा तूंची सावरी ॥३॥
कठिण त्यावरी कठीण जालें । आतां न दिसे उरी ॥४॥
कोठें जावे काय करावें । आरंभिली बोहरी ॥५॥
दास म्हणे आम्ही केलें पावलों । दयेसि नाहीं सरी ॥६॥

ध्यान करूं जाता मन हारपलें । सगुणीं जाहलें गुणातीत ॥१॥
जेथें पाहे तेथें राघवाचे ठाण । करीं चापबाण शोभतसे ॥२॥
राम माझे मनीं राम माझे ध्यानीं । शोभे सिंहासनीं राम माझ्या ॥३॥
रामदास म्हणे विश्रांति मागणें । जीवीचें सांगणें हितगुज ॥४॥

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

॥ अनुक्रमणिका (अक्षरवार शब्दसंख्या) ॥

भाग	अक्षर	शब्दक्रमांक	शब्दसंख्या	भाग	अक्षर	शब्दक्रमांक	शब्दसंख्या	भाग	अक्षर	शब्दक्रमांक	शब्दसंख्या
१	अ	१	११८४७	१२	ड	२९००५	९०	२४	य	६५७५६	२८१५
२	क	११८४८	६८९३	१३	ढ	२९०९५	३९	२५	र	६८५७१	११३२
३	ख	१८७४१	४९५	१४	त	२९१३४	६७२७	२६	ल	६९७०३	१५०४
४	ग	१९२३६	१५४८	१५	थ	३५८६१	२३२	२७	व	७१२०७	५४१७
५	घ	२०७८४	९२८	१६	द	३६०९३	३३०४	२८	श	७६६२४	११४०
६	च	२१७१२	१३८७	१७	ध	३९३९७	८६९	२९	श्र	७७७६४	५१६
७	छ	२३०९९	४८	१८	न	४०२६६	७२६७	३०	ष	७८२८०	२
८	ज	२३१४७	५२७८	१९	प	४७५३३	७१९२	३१	स	७८२८२	७८३६
९	झ	२८४२५	१५०	२०	फ	५४७२५	३५१	३२	ह	८६११८	२४३८
१०	ट	२८५७५	९२	२१	ब	५५०७६	२९०४	३३	क्ष	८८५५६	१८६
११	ठ	२८६६७	३३८	२२	भ	५७९८०	२१००	३४	ज्ञ	८८७४२	४१९
				२३	म	६००८०	५६७६		एकूण	८९१६०	

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

॥ शब्द अभंग सूची - निवडक शब्द ॥

१. अनुभव
२. अनुमान
३. परमार्थ
४. प्रपंच

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

१८००	अनुभव	०४.०४.००७	अनुभव घेतां संगत्याग नसे। संगत्यागें अनुभव न दिसे ।हें अनुभवीयासीच भासे। येरां गथागोवी
१८०१	अनुभव	०४.०४.००७	अनुभव घेतां संगत्याग नसे। संगत्यागें अनुभव न दिसे ।हें अनुभवीयासीच भासे। येरां गथागोवी
१८०२	अनुभव	०४.०४.०१०	वेद वेदगर्भ वेदांत। सिद्ध सिद्धभावगर्भ सिद्धांत। अनुभव अनुर्वाच्य धादांत। सत्य वस्तु
१८०३	अनुभव	०५.०२.०१८	वेद शास्त्र माहानुभाव। पाहातां येकचि अनुभव ।तोचि येक गुरुराव। ऐक्यरूपें
१८०४	अनुभव	०६.०६.०४७	साधुसंत मानुभाव। त्यांचा ऐसाचि अनुभव ।पंचभूतातीत देव। सृष्टि मिथ्या
१८०५	अनुभव	०६.१०.०२९	दुजेविण अनुभव। हें बोलणेंचि तों वाव ।याकारणें नाहीं ठाव। अनुभवासी
१८०६	अनुभव	०६.१०.०३३	अनुभव आणि अनुभविता। सकळ ये मायेचि करितां ।ते माया मुळीं नस्तां। त्यासीं काये म्हणावें
१८०७	अनुभव	०६.१०.०४३	तेथें शब्देंविण ऐक्यता। अनुभव ना अनुभविता ।ऐसा निवांत तो मागुता। जागृती आला
१८०८	अनुभव	०६.१०.०५३	याचाचि घेतां अनुभव। बोलणें तितुकें होतें वाव ।निवांत विश्रांतीचा ठाव। ते तूं जाण जागृती
१८०९	अनुभव	०६.१०.०५४	ज्ञानगोष्टीचा गल्बला। सरोन अर्थ प्रगटला ।याचा विचार घेतां आला। अंतरीं अनुभव
१८१०	अनुभव	०६.१०.०५६	अनुभव अनुभवीं विराला। अनुभवेविण अनुभव आला ।हाहि स्वप्नीचा चेईला। नाहींस बापा
१८११	अनुभव	०६.१०.०५६	अनुभव अनुभवीं विराला। अनुभवेविण अनुभव आला ।हाहि स्वप्नीचा चेईला। नाहींस बापा
१८१२	अनुभव	०७.०२.०४३	म्हणे ब्रह्म येकचि असे। परी तें बहुविध भासे ।अनुभव देहीं अनारिसें। नाना मतीं
१८१३	अनुभव	०७.०३.००९	अनुभव तें अक्रावें। आनंदब्रह्म तें बारावें ।तदाकार तेरावें। चौदावें अनिर्वाच्य
१८१४	अनुभव	०७.०३.०४२	आनंदाचा अनुभव। हाहि वृत्तीचाचि भाव ।तदाकारीं ठाव। वृत्तिस नाहीं
१८१५	अनुभव	०७.०४.०१६	ब्रह्मामधें सृष्टी भासे। सृष्टीमधें ब्रह्म असे ।अनुभव घेतां आभासे। अंशमात्रें
१८१६	अनुभव	०८.०२.०२६	येके आशंकेचा भाव। जर्नी वेगळाले अनुभव ।तेहि बोलिजेती सर्व। येथानुक्रमें
१८१७	अनुभव	०८.०९.०५९	सकळ सृष्टीचा ठाई। अनुभव येकचि नाहीं ।तो बोलिजेल सर्वहि। पुढिले समासीं
१८१८	अनुभव	०८.०९.०६०	कोणे स्थितीनें राहाती। कैसा अनुभव पाहाती ।रामदास म्हणे श्रोतीं। अवधान देणें

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

१८१९	अनुभव	०८.१०.००१	जनाचें अनुभव पुसतां। कळहो उठिला अवचिता। हा कथाकळोळ श्रोतां। कौतुकें ऐकावा
१८२०	अनुभव	०८.१०.०४२	आतां असो हा स्वभाव। ज्ञात्यांचा कैसा अनुभव। तोहि सांगिजेल सर्व। सावध ऐका
१८२१	अनुभव	०८.१०.०५०	अनुभव देहीं वेगळाले। हें पूर्वीच बोलिलें। आतां कांहीं येक केलें। नवचे कीं
१८२२	अनुभव	०८.१०.०६०	ब्रह्मचि आकारलें सर्व। ऐसा येकांचा अनुभव। ऐसे हे दोनी स्वभाव। निरोपिले
१८२३	अनुभव	०८.१०.०६१	अवघा आत्मा आकारला। आपण भिन्न कैचा उरला। दुसरा अनुभव बोलिला। ऐसियापरी
१८२४	अनुभव	०८.१०.०६२	ऐक तिसरा अनुभव। प्रपंच सारूनियां सर्व। कांहीं नाही तोचि देव। ऐसें म्हणती
१८२५	अनुभव	०८.१०.०७८	जयाचा घ्यावा अनुभव। तोचि आपण निरावेव। आपुला घेती अनुभव। विश्वजन
१८२६	अनुभव	०८.१०.०७८	जयाचा घ्यावा अनुभव। तोचि आपण निरावेव। आपुला घेती अनुभव। विश्वजन
१८२७	अनुभव	०९.०२.०२९	ऐक अनुभवाचें लक्षण। अनुभव म्हणिजे अनन्य जाण। ऐक अनन्याचें लक्षण। ऐसें असे
१८२८	अनुभव	०९.०३.००९	ज्याचा अनुभव जैसा। तो तो बोलतो तैसा। संपदेविण जो धिवसा। तो निरार्थक
१८२९	अनुभव	०९.०७.०३८	नेणे दुसऱ्याची तळमळ। तें मनुष्य परदुःखसीतळ। तैसाच हाहि केवळ। अनुभव जाणावा
१८३०	अनुभव	०९.०७.०५५	निजेल्यास चेईला तो। म्हणे हा कां रे वोसणातो। अनुभव पाहाणोंचि आहे तो। तरी मग निजोन पाहावा
१८३१	अनुभव	१४.०१.०७१	वेगळा अनुभव घेऊं नये। अनुभवेंवीण कामा नये। आत्मस्थिती बोलों नये। स्तब्धता खोटी
१८३२	अनुभव	१५.०६.००७	उत्तम मध्यम कनिष्ठ रेखा। अदृष्टीची गुप्त रेखा। चत्वार अनुभव सारिखा। होत नाहीं
१८३३	अनुभव	१६.०५.००८	आधीं अग्नी मंद होतो। पुढें प्राणी तो नासतो। ऐसा हा अनुभव येतो। प्राणीमात्रासी
१८३४	अनुभव	१८.०५.००२	पाठ म्हणतां आवरेना। पुसतां कांहींच कळेना। अनुभव पाहातां अनुमाना-। मधें पडे
१८३५	अनुभव	२०.०१.०१८	ब्रह्मींचा अंश आकाश। आणी आत्म्याचा अंश मानस। दोहींचा अनुभव प्रत्ययास। यें घ्यावा
१८३६	अनुभवचि	०६.१०.००६	जें समाधानाचें स्थळ। किं तो अनुभवचि केवळ। तें स्वरूप प्रांजळ। बोलोन दाऊं
१८३७	अनुभवणें	०९.०२.०२५	हें लक्ष्यांशें अनुभवणें। यें नाही वाच्यांश बोलणें। मुख्य अनुभवाचे खुणे। वाचारंभ कैचा

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

१८३८	अनुभवप्राप्ती	०६.१०.०५५	तुज वाटे हे जागृती। मज जाली अनुभवप्राप्ती। या नांव केवळ भ्रांती। फिटली च नाही
१८३९	अनुभवप्राप्ती	०९.०७.०५६	ज्ञात्याची उगवली वृत्ती। बद्धाऐसी न पडे गुंती। भुकेल्याची अनुभवप्राप्ती। धाल्यास नाही
१८४०	अनुभवब्रह्म	०७.०३.०२०	या नांव अनुभवब्रह्म। आनंदवृत्तीचा धर्म। परंतु याचेंहि वर्म। बोलिजेल
१८४१	अनुभवमते	०९.०१.०२९	परब्रह्म म्हणजे सकळांपरतें। तयास पाहातां आपणचि तें। हें कळे अनुभवमते। सद्गुरु केलियां
१८४२	अनुभवली	०८.०५.०६७	येथें आशंका फिटली। संदेहवृत्ती मावळली। भिन्नपणें नवचे अनुभवली। स्वरूपस्थिती
१८४३	अनुभवली	१४.१०.०२०	भोवंडीनें पृथ्वी कलथली। कामिणीनें पिवळी जाली। सन्यपातस्थां अनुभवली। तैसी माया
१८४४	अनुभवलें	०७.०२.०४४	जें जें जया अनुभवलें। तेंचि तयासी मानलें। तेथेंचि त्याचें विस्वासलें। अंतःकर्ण
१८४५	अनुभवहि	०६.१०.००३	अनुभवहि पुसों जातां। म्हणती न ये किं सांगतां। कोणापासीं पुसों आतां। समाधान
१८४६	अनुभवा	०५.०९.०२०	जेथें मनचि मावळे। जेथें तर्कचि पांगुळे। तेंचि अनुभवा आणी बळें। या नाव साधक
१८४७	अनुभवा	०८.०५.०६८	आकाश अनुभवा येतें। स्वरूप अनुभवापरतें। म्हणोनियां आकाशातें। साम्यता न घडे
१८४८	अनुभवा	०८.०८.०५६	मिथ्या मिथ्यत्वे पाहिलें। मिथ्यापणें अनुभवा आलें। श्रोतीं पाहिजे ऐकिलें। या नाव मोक्ष
१८४९	अनुभवाचा	०४.०२.०२४	असो वगवृत्ताचा अधिकार। अल्पास न घडे सत्योत्तर। वक्ता पाहिजे साचार। अनुभवाचा
१८५०	अनुभवाचा	०६.१०.०२७	जेथें गाळून सांडिलें नभा। जो अनुभवाचा गाभा। ऐसा तोहि उभा। कल्पित केला
१८५१	अनुभवाचा	०६.१०.०३४	वस्तु येक आपण येक। ऐशी अस्ती वेगळिक। तरी अनुभवाचा विवेक। बोलों येतां सुखें
१८५२	अनुभवाचा	१०.०४.०१५	आतां ऐका प्रत्ययो। जाणोनि धरावा निश्चयो। तरीच पाविजे जयो। अनुभवाचा
१८५३	अनुभवाची	०१.०३.०१८	जे निर्गुणाची वोळखण। जे अनुभवाची खूण। जे व्यापकपणें संपूर्ण। सर्वाघटीं
१८५४	अनुभवाची	०६.०६.०६०	एवं सृष्टी मिथ्या जाण। जाणोनि रक्षावें सगुण। ऐसी हे अनुभवाची खूण। अनुभवी जाणती
१८५५	अनुभवाची	०६.१०.०१७	जेथें मुरालें मीपण। तेंचि अनुभवाची खूण। अनुर्वाच्य समाधान। या कारणें बोलिजे
१८५६	अनुभवाची	०६.१०.०५८	स्वप्नीं वाटे जागेपण। तैसी अनुभवाची खूण। आली परी तें सत्य स्वप्न। भ्रमरूप

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

१८५७	अनुभवाची	०७.०१.०५३	जेथें निरूपणाचे बोल। आणी अनुभवाची वोल। ते संस्कृतापरी सखोल। अध्यात्मश्रवण
१८५८	अनुभवाची	०८.१०.०८०	तैसें देहबुद्धी सोडितां। साधकास जालें तत्वता। अनुभवाची मुख्य वार्ता। ते हे ऐसी
१८५९	अनुभवाचीं	०४.०४.०११	बहुधा अनुभवाचीं आंगें। सकळ कळती संतसंगें। चौथे भक्तीचें प्रसंगें। गोप्य तें प्रगटे
१८६०	अनुभवाचीं	०४.०४.०१५	असो हीं अनुभवाचीं द्वारें। कळती सारासारविचारें। सत्संगेंकरून सत्योत्तरें। प्रत्ययासि येती
१८६१	अनुभवाचीं	०५.०९.०२२	अनुभवाचीं आंगें जाणे। योगियांचे खुणे बाणे। कांहींच नहोन असणें। या नाव साधक
१८६२	अनुभवाचे	०६.१०.००९	तेंचि आतां सांगिजे। जें समाधान सखोल। ऐक अनुभवाचे बोल। अनुर्वाच्य वस्तु
१८६३	अनुभवाचे	०७.०३.०४८	आपुलेन अनुभवें। कल्पनेसि मोडावें। मग सुकाळीं पडावें। अनुभवाचे
१८६४	अनुभवाचे	०९.०२.०१७	जे स्वरूपाकडे पावे। अनुभवासवें झेंपावे। अनुभवाचे शब्द आघवें। बोलोन दावी
१८६५	अनुभवाचे	०९.०२.०२५	हें लक्ष्यांशें अनुभवणें। येथें नाहीं वाच्यांश बोलणें। मुख्य अनुभवाचे खुणे। वाचारंभ कैंचा
१८६६	अनुभवाचे	०९.०५.०१७	आवघें आंधळेचि मिळाले। तेथें डोळसाचें काय चाले। अनुभवाचे नेत्र गेले। तेथें अंधकार
१८६७	अनुभवाचें	०८.१०.०४७	सर्व ब्रह्म केवळ ब्रह्म। दोनी पूर्वपक्षाचे भ्रम। अनुभवाचें वेगळें वर्म। म्हणती येक
१८६८	अनुभवाचें	०९.०२.०२९	ऐक अनुभवाचें लक्षण। अनुभव म्हणिजे अनन्य जाण। ऐक अनन्याचें लक्षण। ऐसें असे
१८६९	अनुभवाच्या	०७.०४.०४९	जाणे ब्रह्म जाणे माया। जाणे अनुभवाच्या ठाया। ते येक जाणावी तुर्या। सर्वसाक्षिणी
१८७०	अनुभवाच्या	११.०९.०११	तये कळेचे पोटीं। देव असती कोट्यान्कोटी। या अनुभवाच्या गोष्टी। प्रत्ययें पाहाव्या
१८७१	अनुभवापरतें	०८.०५.०६८	आकाश अनुभवा येतें। स्वरूप अनुभवापरतें। म्हणोनियां आकाशातें। साम्यता न घडे
१८७२	अनुभवाला	०६.१०.०२८	मिथ्या कल्पनेपासूनि जाला। खरेंपण कैचें असेल त्याला। म्हणौनि तेथें अनुभवाला। ठावचि नाहीं
१८७३	अनुभवाला	०८.१०.०४९	तव श्रोता अनुवादला। म्हणे निश्चये कोण केला। सिद्धांतमते अनुभवाला। उरी कैंची
१८७४	अनुभवावी	०६.१०.०४७	मज कळाया कारण। केलेंचि करावें निरूपण। येथील जे कां निजखूण। ते मज अनुभवावी
१८७५	अनुभवावें	०७.०३.०५२	पदार्थाऐसें ब्रह्म नव्हे। मा तें हातीं धरून द्यावें। असो हें अनुभवावें। सद्गुरुमुखें

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

१८७६	अनुभवार्थे	०७.०७.०५१	मीपण कैसें त्यागावें। ब्रह्म कैसें अनुभवार्थे। समाधान कैसें पावावें। कोणा प्रकारें
१८७७	अनुभवार्थे	०७.०७.०५२	मीपण जाणोनि त्यागावें। ब्रह्म होऊन अनुभवार्थे। समाधान तें पावावें। निःसंगपणें
१८७८	अनुभवार्थे	०९.१०.०३६	अंजनें ल्यावें अंजन। धनें साधावें धन। निरंजनें निरंजन। कैसें अनुभवार्थे
१८७९	अनुभवास	०१.०९.००३	नाना साधनाचे उधार। हा रोकडा ब्रह्मसाक्षात्कार। वेदशास्त्रीं जें सार। तें अनुभवास ये
१८८०	अनुभवास	०३.०७.००३	तरी या आदिभूतिकाचें लक्षण। प्रांजळ करूं निरूपण। जेणें अनुभवास ये पूर्ण। वोळखी तापत्रयाची
१८८१	अनुभवास	०७.०५.००१	केवळ ब्रह्म जें बोलिलें। तें अनुभवास आलें। आणी मायेचेंहि लागलें। अनुसंधान
१८८२	अनुभवास	०८.०१.०४६	पदार्थवस्तु नासिवंत। हें तों अनुभवास येत। याकारणें भगवंत। पदार्थावेगळा
१८८३	अनुभवास	१०.०५.००५	ऐसे हे पांचहि प्रळये। सांगितले येथान्वयें। आतां हें अनुभवास ये। ऐसें करूं
१८८४	अनुभवास	१७.१०.०११	वाच्यांश वाचेनें बोलावा। न बोलतां लक्ष्यांश जाणावा। निर्गुण अनुभवास आणावा। गुणाचेनयोगें
१८८५	अनुभवास	१८.०५.००४	नांवरूप आवर्धें सांडावें। मग अनुभवास मांडावें। सार असार येकचि करावें। हें मूर्खपण
१८८६	अनुभवार्थे	०९.०२.०१७	जे स्वरूपाकडे पावे। अनुभवार्थे झोंपावे। अनुभवाचे शब्द आघवें। बोलोन दावी
१८८७	अनुभवार्थे	०१.०१.०१६	नाना समतीअन्वये। म्हणौनी मिथ्या म्हणतां न ये। तथापि हें अनुभवार्थे ये। प्रत्यक्ष आतां
१८८८	अनुभवार्थे	०७.०३.०१९	जें वाचें बोलतां आलें। तें वाच्यब्रह्म बोलिलें। अनुभवार्थे कथिलें। नवचे सर्वथा
१८८९	अनुभवार्थे	०७.०३.०५३	पुढें कथेचा अन्वये। केलाचि करूं निश्चये। जेणें अनुभवार्थे ये। केवळब्रह्म
१८९०	अनुभवासी	०१.०९.०२४	अनंत जन्मीचें पुण्य जोडे। तरीच परमार्थ घडे। मुख्य परमात्मा आतुडे। अनुभवासी
१८९१	अनुभवासी	०४.०४.००६	जे वस्तु दृष्टीस दिसेना। आणी मनास तेहि भासेना। संगत्यागेंविण ये ना। अनुभवासी
१८९२	अनुभवासी	०६.१०.०११	सद्गुरुकृपा कळे त्यासीं। जो शोधील आपणासी। पुढें कळे अनुभवासी। आपेंआप वस्तु
१८९३	अनुभवासी	०६.१०.०२९	दुजेविण अनुभव। हें बोलणेंचि तों वाव। याकारणें नाहीं ठाव। अनुभवासी
१८९४	अनुभवासी	०७.०२.००५	ब्रह्म दृष्टीस दिसेना। ब्रह्म मूर्खासी असेना। ब्रह्म साधुविण येना। अनुभवासी

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

१८९५	अनुभवासी	०७.०६.०४८	येथें अनुभवासी कारण। येर सर्व निःकारण। तृप्ती पावावी आपण। आपुल्या स्वानुभवे
१८९६	अनुभविजे	०६.०५.०१२	गोंडाळ सांडून नीर घेइजे। नीर सांडूनि क्षीर सेविजे। माया सांडूनि अनुभविजे। ब्रह्म तैसें
१८९७	अनुभविता	०६.१०.०३३	अनुभव आणि अनुभविता। सकळ ये मायेचि करितां। ते माया मुळीं नस्तां। त्यासीं काये म्हणावें
१८९८	अनुभविता	०६.१०.०४३	तेथें शब्देंविण ऐक्यता। अनुभव ना अनुभविता। ऐसा निवांत तो मागुता। जागृती आला
१८९९	अनुभवितां	०७.०५.०१६	जें मनबुद्धिअगोचर। जें कल्पनेहून पर। तें अनुभवितां साचार। द्वैत कैचें
१९००	अनुभवियास	०९.०३.०१२	अनुभवी अनुभवियास कळे। अलिप्त अलिप्तपणें निवळे। विदेहाचा देहभाव गळे। विदेही देखतां
१९०१	अनुभविलें	०८.१०.०६३	दृश्य अवघें वेगळें केलें। केवळ अदृश्यचि उरलें। तेंचि ब्रह्म अनुभविलें। म्हणती येक
१९०२	अनुभविलें	०८.१०.०७२	भिन्नपणें अनुभविलें। तयास सुन्य ऐसें बोलिलें। वस्तु लक्षितां अभिन्न जालें। पाहिजे आधीं
१९०३	अनुभवी	०१.०३.०२५	स्तवन भजन भक्ति भाव। मायेवांचून नाहीं ठाव। या वचनाचा अभिप्राव। अनुभवी जाणती
१९०४	अनुभवी	०४.०९.०२२	आपण मिथ्या साच देव। देव भक्त अनन्यभाव। या वचनाचा अभिप्राव। अनुभवी जाणती
१९०५	अनुभवी	०५.०९.०२७	पुढें उन्मनीचा सेवटीं। आपली आपण अखंड भेटी। अखंड अनुभवी ज्याची दृष्टी। या नाव साधक
१९०६	अनुभवी	०६.०६.०६०	एवं सृष्टी मिथ्या जाण। जाणोनि रक्षावें सगुण। ऐसी हे अनुभवाची खूण। अनुभवी जाणती
१९०७	अनुभवी	०७.०२.०१९	संग सोडावा आपुला। मग पाहावें तयाला। अनुभवी तो या बोला। सुखावेल गा
१९०८	अनुभवी	०७.०३.०४७	असो ऐसें जें शाश्वत ब्रह्म। जेथें नाहीं मायाभ्रम। अनुभवी जाणे वर्म। स्वानुभवे
१९०९	अनुभवी	०७.०४.०३९	जें जें रूप आणि नाम। तो तो नाथिलाच भ्रम। नामरूपातीत वर्म। अनुभवी जाणे
१९१०	अनुभवी	०७.०८.०३७	नाना रोग नाना व्याधी। तत्काळ तोडिजे औषधी। तैसी आहे श्रवणसिद्धी। अनुभवी जाणती
१९११	अनुभवी	०८.०३.०१९	म्हणौनि कारण मूळमाया। अनंत शक्ती धरावया। तेथीचा अर्थ जाणावया। अनुभवी पाहिजे
१९१२	अनुभवी	०९.०३.०१२	अनुभवी अनुभवियास कळे। अलिप्त अलिप्तपणें निवळे। विदेहाचा देहभाव गळे। विदेही देखतां
१९१३	अनुभवीं	०६.१०.०५६	अनुभव अनुभवीं विराला। अनुभवेविण अनुभव आला। हाहि स्वप्नीचा चेईला। नाहींस बापा

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

१९१४	अनुभवीं	०९.०२.०२८	शब्द प्रत्यक्ष नासिवंत। म्हणोन घडे पक्षपात ।सर्व विमळ ऐसा हेत। अनुभवीं नाहीं
१९१५	अनुभवीयासीच	०४.०४.००७	अनुभव घेतां संगत्याग नसे। संगत्यागें अनुभव न दिसे ।हें अनुभवीयासीच भासे। येरां गथागोवी
१९१६	अनुभवे	०५.०९.०१९	जें साधूं जातां साधवेना। जें लक्षूं जातां लक्षवेना ।तेंचि अनुभवे आणी मना। या नाव साधक
१९१७	अनुभवे	०७.०४.०३७	जो जो पदार्थ दृष्टी पडे। तें त्या पदार्था ऐलिकडे ।अनुभवे हें कुवाडें। उकलावें
१९१८	अनुभवे	०६.०२.०१३	जें जें रूप आणी नाम। तो तो आवघाचि भ्रम ।नामरूपातीत वर्म। अनुभवे जाणावें
१९१९	अनुभवे	०६.१०.०३०	अनुभवे त्रिपुटी उपजे। अद्वैतीं द्वैतचि लाजे ।म्हणौनि बोलणें साजे। अनुर्वाच्य
१९२०	अनुभवे	०७.०३.०४८	आपुलेन अनुभवे। कल्पनेसि मोडावें ।मग सुकाळीं पडावें। अनुभवाचे
१९२१	अनुभवे	०७.०४.०१३	तैसें आपुलेन अनुभवे। ज्ञानें जागृतीसि यावें ।मग माईक स्वभावे। कळों लागे
१९२२	अनुभवे	०७.०४.०५२	ऐसें ब्रह्म शाश्वत। जेथें कल्पनेसी अंत ।योगी जना येकांत। अनुभवे जाणावा
१९२३	अनुभवे	०९.०३.००८	वक्ता म्हणे सावध व्हावें। तुम्ही बोलतां बरवें ।परी हें तुमच्याच अनुभवे। तुम्हास घडे
१९२४	अनुभवे	०९.०९.००८	भेदिलें नाहीं म्हणावें। तरी ब्रह्मीं ब्रह्मांड स्वभावे। हें सकळांस अनुभवे। दिसत आहे
१९२५	अनुभवे	१०.०४.०२६	अवघेंचि न्याल अभावे। तरी तें बहुतेकांस ठावे ।आपुल्याला अनुभवे। विश्वलोक जाणती
१९२६	अनुभवे	१०.१०.०५३	सांगणोवांगणीचें काम नव्हे। आपुल्या अनुभवे जाणावें ।प्रत्ययाविण सिणावें। तेंचि पाप
१९२७	अनुभवे	१३.०६.००७	येक शीत चांचपावें। म्हणिजे वर्म पडे ठावे ।तैसें थोड्या अनुभवे। बहुत जाणावें
१९२८	अनुभवेचि	०७.०४.०४७	जें अनुभवेचि जाणावें। सृष्टीचेनि अभावे ।आपुलेन स्वानुभवे। पाविजे ब्रह्म
१९२९	अनुभवेविण	०६.१०.०५६	अनुभव अनुभवीं विराला। अनुभवेविण अनुभव आला ।हाहि स्वप्नीचा चेईला। नाहींस बापा
१९३०	अनुभवेविण	०७.०३.०११	अनुभवेविण भ्रम। या नांव शब्दब्रह्म ।आतां मीतीकाक्षर ब्रह्म। तें येकाक्षर
१९३१	अनुभवेविण	०७.०३.०२४	शब्दब्रह्म तें शाब्दिक। अनुभवेविण माईक ।शाश्वताचा विवेक। तेथें नाहीं
१९३२	अनुभवेविण	०७.०७.०२३	जेथें उपाये तोचि अपाये। आणी अपाये तोचि उपाये ।हें अनुभवेविण काये। उमजों जाणें

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

१९३३	अनुभवेविण	१८.०५.०२१	जे प्रचीतीस आलें खरें। तेंचि घ्यावें अत्यादरें। अनुभवेविण जें उत्तरे। तें फलकटें जाणावीं
१९३४	अनुभवेवीण	१४.०१.०७१	वेगळा अनुभव घेऊं नये। अनुभवेवीण कामा नये। आत्मस्थिती बोलों नये। स्तब्धता खोटी
१९३६	अनुमान	०५.०८.०३९	तेणें नव्हे समाधान। वाटे अवघाच अनुमान। म्हणे रिघों संतांस शरण। या नाव मुमुक्षु
१९३७	अनुमान	०६.०४.०२२	नावरूप स्थानमान। हा तों आवघाचि अनुमान। तथापी होईल निदान। ब्रह्मप्रळई
१९३८	अनुमान	०६.०७.०२७	ना तें ज्ञान ना भजन। उगाचि आला देहाभिमान। येथें नाही किं अनुमान। प्रत्यय तुझा
१९३९	अनुमान	०६.०९.०२६	सप्रचित आणि अनुमान। उधार आणी रोकडें धन। मानसपूजा प्रत्यक्ष दर्शन। यांस महदांतर
१९४०	अनुमान	०६.०९.०३०	ये गोष्टीस करी अनुमान। तो सिद्धचि पावेल पतन। मिथ्या वदे त्यास आण। उपासनेची
१९४१	अनुमान	०९.०२.०३६	प्रचित आलियां अनुमान। हा तों प्रत्यक्ष दुराभिमान। तरी आतां मी अज्ञान। मज कांहींच न कळे
१९४२	अनुमान	०९.०३.००१	श्रोतीं केला अनुमान। ऐसें कैसें ब्रह्मज्ञान। कांहींच नाही असोन। हें केवि घडे
१९४३	अनुमान	०९.०३.००७	ऐसा श्रोतयांचा अनुमान। श्रोतीं घेतलें आडरान। आतां याचें समाधान। केलें पाहिजे
१९४४	अनुमान	०९.०३.०४३	आतां तुटला अनुमान। ज्ञानियास कळे ज्ञान। अज्ञानास जन्ममरण। चुकेचिना
१९४५	अनुमान	०९.०५.०११	प्रचितनिश्चयापुढें अनुमान। जैसें सिंहापुढें आलें स्वान। खऱ्यापुढें खोटें प्रमाण। होईल कैसें
१९४६	अनुमान	०९.०५.०१४	येथें प्रचित हें प्रमाण। नलगे शास्त्राचा अनुमान। अथवा शास्त्रीं तरी पाहोन। प्रत्ययो आणावा
१९४७	अनुमान	०९.०५.०२०	म्हणोन हा अवघाच अनुमान। अवघें कल्पनेचें रान। भलीं न घ्यावें आडरान। तश्करीं घ्यावें
१९४८	अनुमान	०९.०५.०४१	म्हणोनि देहींचें थानमान। हा तों अवघाचि अनुमान। आतां येक समाधान। मुख्य तें कैसें
१९४९	अनुमान	०९.०७.०३१	येथें अज्ञान आणी सज्ञान। सारिखेच जालें समान। ऐसा बळावला अनुमान। श्रोतयांसी
१९५०	अनुमान	०९.०७.०३२	वक्ता म्हणे हो ऐका। अवघें पाषांड करूं नका। अनुमान असेल तरी विवेका। अवलोकावें
१९५१	अनुमान	०९.०७.०३५	पोहणें सिकला तो तरेल। पोहणें नेणे तो बुडेल। येथें हि अनुमान करील। ऐसा कवणु
१९५२	अनुमान	०९.०७.०४६	विज्ञानासारिखें अज्ञान। आणी मुक्तासारिखें बंधन। निश्चयासारिखा अनुमान। मानूंचि नये

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

१९५३	अनुमान	०९.०९.०३८	येथें फिटली आशंका। श्रोते हो संदेह धरूं नका। अनुमान असेल तरी विवेका। अवलोकावें
१९५४	अनुमान	०९.०९.०३९	विवेकें तुटे अनुमान। विवेकें होये समाधान। विवेकें आत्मनिवेदन। मोक्ष लाभे
१९५५	अनुमान	०९.१०.०१५	आतां अनुमान तो काई। वस्तु आहे वस्तुचा ठाई। देहभाव कांहींच नाही। धांडोळितां
१९५६	अनुमान	०९.१०.०१६	सिद्धास आणी साधन। हा तों अवघाच अनुमान। मुक्तास आणी बंधन। आडळेना
१९५७	अनुमान	१०.०१.०२१	इतुकेन फिटली आशंका। आतां अनुमान करूं नका। जाणणें तितुकें येका। अंतःकर्णाचें
१९५८	अनुमान	१०.०२.०१९	ऐसा बळावला अनुमान। केलें पाहिजे समाधान। वक्ता म्हणे सावधान। होई आतां
१९५९	अनुमान	१०.०४.००३	प्रत्यक्षास आणी प्रमाण। निश्चयास आणि अनुमान। मार्ग देखोन आडरान। घेऊंच नये
१९६०	अनुमान	१०.०८.०१६	तैसें प्रचितीवीण ज्ञान। तेथें नाही समाधान। करून बहुतांचा अनुमान। अन्हीत जालें
१९६१	अनुमान	१०.०८.०२४	येथें अनुमान राहिला। तरी परमार्थ केला तो वायां गेला। प्राणी संशई बुडाला। प्रचितीविण
१९६२	अनुमान	११.०२.००८	संदेह अनुमान आणी भ्रम। अवघा चंचळामधें श्रम। निश्चळीं कदा नाहीं वर्म। समजलें पाहिजे
१९६३	अनुमान	१२.०७.०१३	ऐसे प्रकारीचे जन। आपणास म्हणती सज्जन। पाहों जातां अनुमान। अवघाच दिसे
१९६४	अनुमान	१३.०८.०२५	श्रोतीं व्हावें सावधान। निश्चयें तोडावा अनुमान। प्रत्यये मानावा प्रमाण। जाणते पुरुषीं
१९६५	अनुमान	१४.०७.०१८	प्रचीतिविण जें ज्ञान। तो आवघाचि अनुमान। तेथें कैचें परत्रसाधन। प्राणीयासी
१९६६	अनुमान	१४.०८.०३१	अनुमानें अनुमान वाढे। ध्यान धरितां सर्वेचि मोडे। उगेचि कष्टती बापुडे। स्थूलध्यानें
१९६७	अनुमान	१४.०८.०४८	प्रत्ययेंविण साभिमान। रोगी मारिले झांकून। तेथें अवघाचि अनुमान। ज्ञान कैचें
१९६८	अनुमान	१५.०१.००६	तैसेंचि हें मनास मन। विवेकें जावें मिळोन। दिलेपणें अनुमान। होत आहे
१९६९	अनुमान	१५.०१.००७	अनुमानें अनुमान वाढतो। भिडेनें कार्यभाग नासतो। याकारणें प्रत्यये तो। आधीं पाहावा
१९७०	अनुमान	१५.०३.०११	सामान्य लोकांचें ज्ञान। तो अवघाच अनुमान। दीक्षादंडकाचें लक्षण। येणेंचि पाडें
१९७१	अनुमान	१५.१०.०१७	जगदीश वोळल्यावरी। तेथें कोण अनुमान करी। आतां असो हें विचारी। विचार जाणती

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

१९७२	अनुमान	१६.०३.०२८	सध्यां रोकडें प्रमाण। कांहीं करावा नलगे अनुमान। नाना प्रकारीचे जीवन। पृथ्वीचेनि आधारें
१९७३	अनुमान	१६.०९.००६	श्रोता म्हणे हा अनुमान। मुळीं घालावें जीवन। तें पावे पानोपान। हे सध्या प्रचिती
१९७४	अनुमान	१६.०९.०२५	विसर आणी आठवण। नेमस्त आणी बाष्कळपण। प्रचित आणी अनुमान। येणें रीतीं
१९७५	अनुमान	१७.०३.०२३	याकारणें पदार्थज्ञान। नाना जिनसीचा अनुमान। सर्व सांडून निरंजन। धुंडीत जावें
१९७६	अनुमान	१७.०४.०२१	पावन आणी तें पतन। दोनीं मानिलीं तत्समान। निश्चये आणी अनुमान। ब्रह्मरूप
१९७७	अनुमान	१७.०८.००६	संकल्प विकल्प तेंचि मन। जेणेंकरितां अनुमान। पुढें निश्चयो तो जाण। रूप बुद्धीचें
१९७८	अनुमान	१९.०५.०२१	देवासी नाहीं थानमान। कोठें करावें भजन। हा विचार पाहातां अनुमान। होत जातो
१९७९	अनुमान	२०.०१.००३	आत्मा आणी निरंजन। येणेंहि वाटतो अनुमान। आत्मा सगुण किं निर्गुण। आणी निरंजन
१९८०	अनुमान	२०.०१.००४	श्रोता संदेहीं पडिला। तेणें संदेह वाढला। अनुमान धरून बैसला। कोण तो कैसा
१९८१	अनुमान	२०.०१.००९	गगन आणी निरंजन। तें पूर्ण व्यापक सधन। कोणीयेक अनुमान। तेथें असेचिना
१९८२	अनुमान	२०.०३.०१८	समजलें माणुस चावळेना। निश्चइ अनुमान धरीना। सावळगोंदा करीना। परमार्थ कदा
१९८३	अनुमान	२०.०४.०१८	त्याहिमधें प्रत्ययेज्ञान। जाळून टाकिला अनुमान। प्रचितीविण समाधान। पाविजेल कैचें
१९८४	अनुमान	२०.०९.०१२	अज्ञानासी ज्ञान न माने। ज्ञात्यास अनुमान न माने। म्हणोनि सिद्धांचीये खुणे। पावलें पाहिजे
१९८५	अनुमानअर्थे	१३.०७.०१५	निसंदेह अर्थ चालिला। तरी आत्मा निसंदेहचि जाला। अनुमानअर्थे जाला। अनुमानरूपी
१९८६	अनुमानगोवा	१९.०४.००५	तो सकळ जनासी व्हावा। जेथें तेथें नित्य नवा। मूर्खपणें अनुमानगोवा। कांहींच नाहीं
१९८७	अनुमानचि	१३.०२.०११	नासिवंत नासेल किं नासेना। ऐसा अनुमानचि आहे मना। तरी तो पुरुष सहसा ज्ञाना। अधिकारी नव्हे
१९८८	अनुमानज्ञान	०९.०५.०३८	पांचा भूतांचें ब्रह्मांड। आणी पंचभूतिक हें पिंड। यावेगळें तें उदंड। अनुमानज्ञान
१९८९	अनुमानज्ञानें	१०.१०.००९	रूपाची न धरितां सोये। नामासरिसें भ्रंगळों नये। प्रत्ययाविण गळंगा होये। अनुमानज्ञानें
१९९०	अनुमानध्यान	१४.०८.०३०	अंतरनिष्ठा ध्यान ऐसें। दंडकध्यान अनारिसें। प्रत्ययेविण सकळ पिसें। अनुमानध्यान

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

१९९१	अनुमानपरीक्षा	०५.०५.०१९	नाना अनुमानपरीक्षा। नाना नेमस्त परीक्षा। नाना प्रकार परीक्षा। हे ज्ञान नव्हे
१९९२	अनुमानभ्रमें	१२.०६.०२५	विवेकप्रत्ययाचीं कामें। कैसीं घडतील अनुमानभ्रमें। सारासारविचाराचेन संभ्रमें। पाविजे ब्रह्म
१९९३	अनुमानरूपी	१३.०७.०१५	निसंदेह अर्थ चालिला। तरी आत्मा निसंदेहचि जाला। अनुमानअर्थे जाला। अनुमानरूपी
१९९४	अनुमानला	१६.०८.०३०	देह्यात्मयोग शोधून पाहिला। तेणें कांहीं अनुमानला। स्थूलसूक्ष्माचा गलबला। गथागोवी
१९९५	अनुमानले	१८.०८.००७	अवतारी देव संपले। देहे धरुनी वतोन गेले। त्याहून थोर अनुमानले। ब्रह्मा विष्णु महेश
१९९६	अनुमानलें	०५.०९.०१७	जें या जनासी चोरलें। मनास न वचे अनुमानलें। तेंचि जेणें दृढ केलें। या नाव साधक
१९९७	अनुमानलें	०९.०९.०१९	निर्गुण ब्रह्मसैं भासलें। कल्पूं जातां अनुमानलें। म्हणोन आकाश बोलिलें। कल्पनेसाठीं
१९९८	अनुमानलें	१२.०५.०२२	पाहातां पाहातां अनुमानलें। कळतां कळतां कळों आलें। पाहातां अवघेंचि निवांत जालें। बोलणें आतां
१९९९	अनुमानलें	१२.०८.०१३	जें जें जये प्रसंगीं जालें। तेथें काळाचें नांव पडिलें। बरें नसेल अनुमानलें। तरी पुढें ऐका
२०००	अनुमानलें	१६.०१.००६	ज्याचें कवित्व शंकरें पाहिलें। इतरां न वचे अनुमानलें। रामउपासकांसी जालें। परम समाधान
२००१	अनुमानलें	१८.०८.०२२	कांहीं अनुमानलें विचारें। देव आहे जगदांतरे। सगुणाकरितां निर्धारिं। निर्गुण पाविजे
२००२	अनुमानलें	२०.०२.००५	दृश्य विवेकें काढिलें। मग परब्रह्म कोंदाटलें। कोणासीच अनुमानलें। नाहीं कदा
२००३	अनुमानसंशर्ई	०९.०५.०१२	परी यास पारखी पाहिजे। पारखीनें निश्चय लाहिजे। परिक्षा नस्तां राहिजे। अनुमानसंशर्ई
२००४	अनुमाना	०६.०७.०१३	होणार हें तों पालटेना। भजनें काय करावें जना। हें तों पाहातां अनुमाना। कांहींच न ये
२००५	अनुमाना	०९.०५.००१	पिंडासारिखी ब्रह्मांडरचना। नये आमुच्या अनुमाना। प्रचित पाहातां नाना। मतें भांबावती
२००६	अनुमाना	०९.०५.०२९	पिंडासारिखी ब्रह्मांडरचना। कोण आणितो अनुमाना। ब्रह्मांडीं पदार्थ नाना। ते पिंडीं कैचें
२००७	अनुमाना	०९.०५.०३५	हें सांगतां पुरवेना। तरी उगेंचि बोलावेना। बोलिलें न येतां अनुमाना। लाजिरवाणें
२००८	अनुमाना	०९.०७.०१७	हें कांहींच न ये अनुमाना। म्हणती जन्म घेते वासना। परी ते पाहातां दिसेना। ना धरितां न ये
२००९	अनुमाना	१०.०१.००७	जनीं वेगळाली भावना। कोणास कोणीच मिळेना। म्हणौन हें अनुमाना। येत नाहीं

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

२०१०	अनुमाना	१०.०६.०३१	मागील कांहीं आठवेना। पुढील विचार सुचेना। अखंड आरूढ अनुमाना। या नांव भ्रम
२०११	अनुमाना	११.१०.०१०	जातें स्थळ तें सांगेना। सांगितलें तें तरी जायेना। आपुली स्थिती अनुमाना। येवोंच नेदी
२०१२	अनुमाना	१२.०१.०१२	म्हणौन असावी दीर्घ सूचना। अखंड करावी चाळणा। पुढील होणार अनुमाना। आणून सोडावें
२०१३	अनुमाना	१२.०१.०१८	मनुष्य पारखूं राहेना। आणि कोणाचें मन तोडीना। मनुष्यमात्र अनुमाना। आणून पाहे
२०१४	अनुमाना	१२.०६.०१७	ऐसी जाली सृष्टिरचना। विचार आणिला पाहिजे मना। प्रत्ययेंविण अनुमाना। पात्र होइजे
२०१५	अनुमाना	१३.०६.०२०	आतां असो हे विवंचना। परंतु जें पाहातां नासेना। तें गे तेंचि अनुमाना। विवेकें आणावें
२०१६	अनुमाना	१३.०६.०२९	जेथें नाहीं विवंचना। तेथें कांहींच चालेना। खरें तेंचि अनुमाना। कदा न ये
२०१७	अनुमाना	१३.०८.०३४	येथें कर्ताचि दिसेना। प्रत्यये आणावा अनुमाना। दृश्य सत्यत्वे असेना। म्हणोनियां
२०१८	अनुमाना	१५.०१.०१८	ऐसा विचार आणितां मना। कोणीच लाहान म्हणविना। जाणते आणिती अनुमाना। सकळ कांहीं
२०१९	अनुमाना	१५.०५.०२६	चंचळ चंचळास पुरेना। आवघें चंचळ विवरेना। निश्चळ अपार अनुमाना। कैसें येतें
२०२०	अनुमाना	१५.०९.०२९	ऐसी माझी उपासना। आणितां नये अनुमाना। नेऊन घाली निरंजना। पैलिकडे
२०२१	अनुमाना	१६.०८.०२९	सूक्ष्म दृष्टीं आणितां मना। शरीराचा अंत लागेना। मा तो अंतरात्मा अनुमाना। कैसा येतो
२०२२	अनुमाना	१७.०२.०२५	नाना प्रीतीच्या वासना। येकाचें येकास कळेना। तिक्षण दृष्टीनें अनुमाना। कांहींसें येतें
२०२३	अनुमाना	१७.०४.०१०	नान पाल्हाळीं पडेना। बोलिलेंचि बोलावेना। मौन्यगर्भ अनुमाना। आणून सोडी
२०२४	अनुमाना	१७.१०.००२	परंतु तेथें जाववेना। शरीरें दर्शन घडेना। विवेकें आणावें अनुमाना। तथा ईश्वरासी
२०२५	अनुमाना	१८.०२.०२७	तो निर्माण करतो जना। परी पाहों जातां दिसेना। विवेकबळें अनुमाना। आणीत जावा
२०२६	अनुमाना	१८.०५.०१६	खोटें कोठेंचि चालेना। खोटें कोणास मानेना। याकारणें अनुमाना। खरें आणावें
२०२७	अनुमाना	१८.०६.०१०	अखंडचि सावधाना। बहुत काये करावी सूचना। परंतु कांहीं येक अनुमाना। आणिलें पाहिजे
२०२८	अनुमाना	१९.०४.००४	कोणाचें मनोगत तोडीना। भल्यांची संगती सोडीना। सदेवलक्षण अनुमाना। आणून ठेवी

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

२०२९	अनुमाना	१९.०६.००२	जो जो संदेह वाटे जना। तो तो कदापी करीना। आदिअंत अनुमाना। आणून सोडी
२०३०	अनुमाना	१९.०६.००९	प्रगट विवेक बोलेना। झांकातापा करी जना। मुख्य निश्चय अनुमाना। आणूच नेदी
२०३१	अनुमाना	१९.०६.०२८	विवेकामधें सांपडेना। ऐसें तो कांहींच असेना। येकांतीं विवेक अनुमाना। आणून सोडी
२०३२	अनुमाना	१९.१०.००७	आवडी लागली बहु जना। तेथें कोणाचें कांहीं चालेना। दळवट पडिला अनुमाना। येईल कैसा
२०३३	अनुमाना	२०.०६.०३०	आत्मारामउपासना। तेणें पावले निरंजना। निसंदेहे अनुमाना। ठावचि नाहीं
२०३४	अनुमाना-	१८.०५.००२	पाठ म्हणतां आवरेना। पुसतां कांहींच कळेना। अनुभव पाहातां अनुमाना-। मधें पडे
२०३५	अनुमानाचा	१७.०३.०१०	तैसें नव्हे अध्यात्मसार। हा प्रचितीचा विचार। कळतां अनुमानाचा संव्हार। होत जातो
२०३६	अनुमानाचे	१९.०३.०२०	कल्पना करी उदंड कांहीं। प्राप्तव्य तों कांहींच नाहीं। अखंड पडिला संदेहीं। अनुमानाचे
२०३७	अनुमानाचे	२०.०७.०२८	वरकड निश्चय अनुमानाचे। अनुमानें बोलतां काये वेंचे। जाणते पुरुष प्रचितीचे। ते तों मानीतना
२०३८	अनुमानाचें	०९.०५.०३६	तरी हें निरोपिलें नवचे। फुकट बोलतां काय वेचे। याकारणें अनुमानाचें। कार्य नाहीं
२०३९	अनुमानाचें	०९.०५.०३९	जितुकें अनुमानाचें बोलणें। तितुकें वमनप्राये त्यागणें। निश्चयात्मक तेंचि बोलणें। प्रत्ययाचें
२०४०	अनुमानाचें	१०.०८.००९	म्हणोनी अनुमानाचें कार्य। भल्यानीं कदापि करूं नये। उपाय पाहातां अपाये। नेमस्त घडे
२०४१	अनुमानाचें	१३.०३.०१७	नव्हे अनुमानाचें बोलणें। याचा बरा प्रत्यये घेणें। वेदशास्त्रें पुराणें। प्रत्यये घ्यावीं
२०४२	अनुमानाचें	१९.०२.००४	नाना पूर्वपक्ष सिद्धांत। प्रत्ययो पाहावा नेमस्त। अनुमानाचें खस्तवेस्त। बोलोंचि नये
२०४३	अनुमानाचें	२०.०७.०२९	उगें च बोलणें अनुमानाचें। अनुमानाचें कोण्या कामाचें। येथें सगट विचाराचें। काम नाहीं
२०४४	अनुमानाचें	२०.०७.०२९	उगें च बोलणें अनुमानाचें। अनुमानाचें कोण्या कामाचें। येथें सगट विचाराचें। काम नाहीं
२०४५	अनुमानिक	१३.०३.०१८	जें आपल्या प्रत्यया येना। तें अनुमानिक घ्यावेना। प्रत्ययाविण सकळ जना। वेवसाये नाहीं
२०४६	अनुमानितां	०९.०८.०१४	कारणरूप आहे ब्रह्मांडीं। कार्यरूपें वर्तेपिंडीं। अनुमानितां तांतडीं। अनुमानेना
२०४७	अनुमानितां	१०.०२.०२०	प्रत्यये पाहातां सांकडी। अवघी होते विघडाविघडी। अनुमानितां घडीनें घडी। काळ जातो

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

२०४८	अनुमानिला	०२.०५.०४२	ऐसा रजोगुण बोलिला। श्रोतीं मनें अनुमानिला। आतां पुढें परिसिला। पाहिजे तमोगुण
२०४९	अनुमानिलें	०८.०३.०२४	नामरूप माये लागलें। तरी हें बोलणें नीटचि जालें। येथें श्रोतीं अनुमानिलें। कासयासी
२०५०	अनुमानीं	१५.०६.०१०	बहुतांचे बोलीं लागलें। तें प्राणी अनुमानीं बुडाले। मुख्य निश्चये चुकलें। प्रत्ययाचा
२०५१	अनुमानीं	१९.०५.०१७	प्राणी संसार टाकित्ती। देवास धुंडीत फिरती। नाना अनुमानीं पडती। जेथ तेथें
२०५२	अनुमानु	१०.०५.००९	तिकडे गेला मनपवनु। इकडे राहिली नुस्ती तनु। दुसरा प्रळये अनुमानु। असेचिना
२०५३	अनुमानु	१६.०५.०१७	ब्राह्मणास तनुमनु। सूर्यदेव हुताशनु। येतद्विषई अनुमानु। कांहींच नाहीं
२०५४	अनुमानें	१०.०८.००६	प्रचितीविण औषध घेणें। तरी मग धडचि विघडणें। अनुमानें जें कार्य करणें। तेंचि मूर्खपण
२०५५	अनुमानें	१३.०३.०१९	वेवसाये प्रवृत्ती निवृत्ती। दोहिकडे पाहिजे प्रचिती। प्रचितीविण अनुमानें असती। ते विवेकहीन
२०५६	अनुमानें	१३.०७.०१४	अर्थासारिखा आत्मा होतो। जिकडे नेला तिकडे जातो। अनुमानें संदेहीं पडतो। कांहींयेक
२०५७	अनुमानें	१४.०१.०४०	कळल्यावीण बोलों नये। अनुमानें निश्चये करूं नये। सांगतां दुःख धरूं नये। मूर्खपणें
२०५८	अनुमानें	१४.०८.०३१	अनुमानें अनुमान वाढे। ध्यान धरितां सर्वेचि मोडे। उगेचि कष्टती बापुडे। स्थूलध्यानें
२०५९	अनुमानें	१५.०१.००७	अनुमानें अनुमान वाढतो। भिडेनें कार्यभाग नासतो। याकारणें प्रत्यये तो। आधीं पाहावा
२०६०	अनुमानें	१५.०१.०१९	आपुलाल्या साभिमानें। लोक चालिले अनुमानें। परंतु हें विवेकानें। पाहिलें पाहिजे
२०६१	अनुमानें	१६.१०.०२२	आवघें समजलें हें घडेना। शास्त्रांशास्त्रांसीं पडेना। अनुमानें निश्चय होयेना। कांहींयेक
२०६२	अनुमानें	१९.०३.०२१	पुण्यमार्ग सांडिला मनें। पाप झडावें काशानें। निश्चय नाहीं अनुमानें। नास केला
२०६३	अनुमानें	२०.०७.०२८	वरकड निश्चय अनुमानाचे। अनुमानें बोलतां काये वेंचे। जाणते पुरुष प्रचितीचे। ते तों मानीतना
२०६४	अनुमानेंच	१५.०४.०३१	लोकांचे बोलीं जो लागला। तो अनुमानेंच बुडाला। याकारणें प्रत्ययाला। पाहिलेंच पाहावें
२०६५	अनुमानेंचि	०६.०९.०३४	येरवीं हें खरें न वटे। अनुमानेंचि संदेह वाटे। संदेहाचें मूळ तुटे। सद्गुरुवचनें
२०६६	अनुमानेना	०९.०८.०१४	कारणरूप आहे ब्रह्मांडीं। कार्यरूपें वर्तेपिंडीं। अनुमानितां तांतडीं। अनुमानेना

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

२०६७	अनुमानेना	०९.०८.०१७	त्रिगुण आणी पंचभूतें। हे वायोमध्ये मिश्रिते। अनुमानेना म्हणोन त्यातें। मिथ्या म्हणों नये
२०६८	अनुमानेना	१०.०१.००९	याकारणें अनुमानेना। अंतःकर्ण येक हें घडेना। विरोध लागला जना। काये निमित्त
२०६९	अनुमानेना	१५.०२.०२५	तेथें कोणाचें चालेना। अनुमात्र अनुमानेना। कट्ट घालून राजकारणा। लोक लावी
२०७०	अनुमानेना	१५.०५.०१७	समजलें तरी उमजेना। उमजलें तरी समजेना। प्रत्ययेविण अनुमानेना। सकळ कांहीं
२०७१	अनुमानेना	१५.०८.०३३	धन्य परमेश्वराची करणी। अनुमानेना अंतःकरणीं। उगीच अहंता पापिणी। वेढा लावी
२०७२	अनुमानेना	१६.०७.००३	तो येतो जातो दिसेना। स्थिर होऊन बैसेना। ज्याचें रूप अनुमानेना। वेदश्रुतीसी
२०७३	अनुमानेना	१६.०८.०१७	आत्मा दिसेना ना भासेना। बाह्याकारें अनुमानेना। नाना मनाच्या कल्पना। आत्मयाचेनी
२०७४	अनुमानेना	१७.०१.०११	जातो तो कळों देईना। कोणास ठाउकें होयेना। देवेंविण अनुमानेना। कोणास देव
२०७५	अनुमानेना	१७.०२.०१७	स्थूळाचें मूळ ते वासना। ते वासना आधीं दिसेना। स्थूळावेगळें अनुमानेना। सकळ कांहीं
२०७६	अनुमानेना	१८.०८.००२	देवाचा ठावचि लागेना। येक देव नेमस्त कळेना। बहुत देवीं अनुमानेना। येक देव
४८७५९	परमार्थ	०१.०९.००१	आतां स्तऊं हा परमार्थ। जो साधकांचा निजस्वार्थ। नांतरी समर्थांमध्ये समर्थ। योग हा
४८७६०	परमार्थ	०१.०९.०११	मागां योगिये समर्थ। त्यांचाहि निजस्वार्थ। यासी बोलिजे परमार्थ। परमगुह्य म्हणौनि
४८७६१	परमार्थ	०१.०९.०१८	ऐसा हा परमार्थ। जो करी त्याचा निजस्वार्थ। आतां या समर्थास समर्थ। किती म्हणौनि म्हणावें
४८७६२	परमार्थ	०१.०९.०२०	परमार्थ सकळांस विसांवा। सिद्ध साधु माहानुभावां। सेखीं सात्विक जड जीवां। सत्संगेंकरूनी
४८७६३	परमार्थ	०१.०९.०२१	परमार्थ जन्माचें सार्थक। परमार्थ संसारीं तारक। परमार्थ दाखवी परलोक। धार्मिकासी
४८७६४	परमार्थ	०१.०९.०२१	परमार्थ जन्माचें सार्थक। परमार्थ संसारीं तारक। परमार्थ दाखवी परलोक। धार्मिकासी
४८७६५	परमार्थ	०१.०९.०२१	परमार्थ जन्माचें सार्थक। परमार्थ संसारीं तारक। परमार्थ दाखवी परलोक। धार्मिकासी
४८७६६	परमार्थ	०१.०९.०२२	परमार्थ तापसांसी थार। परमार्थ साधकांसी आधार। परमार्थ दाखवी पार। भवसागराचा
४८७६७	परमार्थ	०१.०९.०२२	परमार्थ तापसांसी थार। परमार्थ साधकांसी आधार। परमार्थ दाखवी पार। भवसागराचा

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

४८७६८	परमार्थ	०१.०९.०२२	परमार्थ तापसांसी थार। परमार्थ साधकांसी आधार। परमार्थ दाखवी पार। भवसागराचा
४८७६९	परमार्थ	०१.०९.०२३	परमार्थी तो राज्यधारी। परमार्थ नाही तो भिकारी। या परमार्थाची सरी। कोणांस द्यावी
४८७७०	परमार्थ	०१.०९.०२४	अनंत जन्मीचें पुण्य जोडे। तरीच परमार्थ घडे। मुख्य परमात्मा आतुडे। अनुभवासी
४८७७१	परमार्थ	०१.०९.०२५	जेणें परमार्थ वोळखिला। तेणें जन्म सार्थक केला। येर तो पापी जन्मला। कुलक्षयाकारणें
४८७७२	परमार्थ	०२.०९.००३	जेणें परमार्थ फावे। जेणें आनंद हेलावे। जेणें विरक्ती दुणावे। विवेकेंसहित
४८७७३	परमार्थ	०२.०९.०१२	विरक्तें परमार्थ उजळावा। विरक्तें विचार शोधवा। विरक्तें सन्निध ठेवावा। सन्मार्ग सत्वगुण
४८७७४	परमार्थ	०२.०९.०१५	विरक्तें अभ्यास करावा। विरक्तें साक्षेप धरावा। विरक्तें वगवृत्तें उभारावा। मोडला परमार्थ
४८७७५	परमार्थ	०२.१०.०३५	ज्ञान बोलोन करी स्वार्थ। कृपणा ऐसा सांची अर्थ। अर्थासाठीं लावी परमार्थ। तो येक पढतमूर्ख
४८७७६	परमार्थ	०३.०२.०५५	स्त्रीकारणें परमार्थ बुडविला। प्राणी स्वहितास नाडला। ईश्वरीं कानकोंडा जाला। स्त्रीकारणें कामबुद्धी
४८७७७	परमार्थ	०५.०२.०५१	नाहीं उपासनेचा आधार। तो परमार्थ निराधार। कर्मविण अनाचार। भ्रष्ट होती
४८७७८	परमार्थ	०५.०२.०५५	साधनेंविण परमार्थ प्रतिष्टे। तो मागुतां सर्वेच भ्रष्टे। याकारणें दुरीद्रष्टे। माहानुभाव
४८७७९	परमार्थ	०५.०३.०३५	बहु दुःख भोगिलें जेणें। तयासीच परमार्थ बाणे। संसारदुःखाचेनि गुणें। वैराग्य उपजे
४८७८०	परमार्थ	०५.०३.०५४	वाटे विषयांचें सुख। परमार्थ संपादणें लौकिक। देखोवेखीं पढतमूर्ख। शरण गेले
४८७८१	परमार्थ	०५.०३.०६३	रासभें राखतां जन्म गेला। तो पंडितांमध्ये प्रतिष्ठिला। न वचे तैसा आशक्ताला। परमार्थ नाही
४८७८२	परमार्थ	०५.०३.१०३	प्रपंच सुखें करावा। परी कांहीं परमार्थ वाढवावा। परमार्थ अवघाचि बुडवावा। हें विहित नव्हे
४८७८३	परमार्थ	०५.०३.१०३	प्रपंच सुखें करावा। परी कांहीं परमार्थ वाढवावा। परमार्थ अवघाचि बुडवावा। हें विहित नव्हे
४८७८४	परमार्थ	०५.०६.०३८	असो ऐसा जो वेदांत। त्या वेदांताचा हि मथितार्थ। अतिगहन जो परमार्थ। तो तूं ऐक आतां
४८७८५	परमार्थ	०५.०६.०५८	शिष्या येकांतीं बैसावें। स्वरूपीं विश्रांतीस जावें। तेणें गुणें दृढावे। परमार्थ हा
४८७८६	परमार्थ	०५.०७.०४३	द्रव्य दारा तेंचि तीर्थ। द्रव्य दारा तो चि परमार्थ। द्रव्य दारा सकळ स्वार्थ। म्हणे तो बद्ध

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

४८७८७	परमार्थ	०५.१०.०१७	वेर्थ संशयाचें व्रत। वेर्थ संशयाचें तीर्थ। वेर्थ संशयाचा परमार्थ। निश्चयेंविण
४८७८८	परमार्थ	०६.०७.०२१	आमुचें कुळीं रघुनाथ। रघुनाथें आमुचा परमार्थ। जो समर्थाचाहि समर्थ। देवां सोडविता
४८७८९	परमार्थ	०६.०९.००५	तैसे ज्ञाते ते समर्थ। तेहिं वोळखिला परमार्थ। इतर ते करिती स्वार्थ। दृश्य पदार्थाचा
४८७९०	परमार्थ	०७.०१.००२	कुबेरापासून अर्थ। वेदापासून परमार्थ। लक्ष्मीपासून समर्थ। भाग्यासि आले
४८७९१	परमार्थ	०७.०१.०२८	याकारणें अद्वैतग्रंथ। अध्यात्मविद्येचा परमार्थ। पाहावया तोचि समर्थ। जो सर्वांगें श्रोता
४८७९२	परमार्थ	०७.०१.०३०	जयास जोडला परमार्थ। तेणें पाहावा हा ग्रंथ। अर्थ शोधितां परमार्थ। निश्चयें बाणे
४८७९३	परमार्थ	०७.०१.०३०	जयास जोडला परमार्थ। तेणें पाहावा हा ग्रंथ। अर्थ शोधितां परमार्थ। निश्चयें बाणे
४८७९४	परमार्थ	०७.०१.०३१	जयासि नाहीं परमार्थ। तयासि न कळे येथीचा अर्थ। नेत्रेंविण निधानस्वार्थ। अंधास कळेना
४८७९५	परमार्थ	०७.०२.०३९	म्हणौनि देहबुद्धि हे झडे। तरीच परमार्थ घडे। देहबुद्धीनें बिघडे। ऐक्यता ब्रह्मीची
४८७९६	परमार्थ	०७.०७.०४७	मीपणें प्रपंच न घडे। मीपणें परमार्थ बुडे। मीपणें सकळहि उडे। येशकीर्तिप्रताप
४८७९७	परमार्थ	०७.०८.०४५	जेथें नाहीं श्रवणस्वार्थ। तेथें कैचा हो परमार्थ। मार्गें केलें तितुकें वेर्थ। श्रवणेंविण होये
४८७९८	परमार्थ	०७.०९.०३०	जेणें परमार्थ वाढे। आंगीं अनुताप चढे। भक्तिसाधन आवडे। त्या नाव ग्रंथ
४८७९९	परमार्थ	०७.०९.०४२	परमार्थ्यास पाहिजे परमार्थ। स्वार्थ्यास पाहिजे स्वार्थ। कृपणास पाहिजे अर्थ। मनापासुनी
४८८००	परमार्थ	०८.०६.०१९	आतां असो हें बोलणें। घात होतो दुश्चीतपणें। दुश्चीतपणाचेनि गुणें। प्रपंच ना परमार्थ
४८८०१	परमार्थ	०९.०४.०१९	प्रपंच अथवा परमार्थ। जाणता तोचि समर्थ। नेणता जाणिजे वेर्थ। निःकारण
४८८०२	परमार्थ	१०.०८.०२४	येथें अनुमान राहिला। तरी परमार्थ केला तो वायां गेला। प्राणी संशई बुडाला। प्रचितीविण
४८८०३	परमार्थ	११.०४.००४	त्यावेगळें जड पदार्थ। तेणेंविण देह वेर्थ। तेणेंचि कळे परमार्थ। सकळ कांहीं
४८८०४	परमार्थ	१२.०१.००२	प्रपंच सांडून परमार्थ कराल। तेणें तुम्ही कष्टी व्हाल। प्रपंच परमार्थ चालवाल। तरी तुम्ही विवेकी
४८८०५	परमार्थ	१२.०१.००२	प्रपंच सांडून परमार्थ कराल। तेणें तुम्ही कष्टी व्हाल। प्रपंच परमार्थ चालवाल। तरी तुम्ही विवेकी

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

४८८०६	परमार्थ	१२.०१.००३	प्रपंच सांडून परमार्थ केला। तरी अन्न मिळेना खायाला। मग तया करंट्याला। परमार्थ कैचा
४८८०७	परमार्थ	१२.०१.००३	प्रपंच सांडून परमार्थ केला। तरी अन्न मिळेना खायाला। मग तया करंट्याला। परमार्थ कैचा
४८८०८	परमार्थ	१२.०१.००४	परमार्थ सांडून प्रपंच करिसी। तरी तूं येमयातना भोगिसी। अंतीं परम कष्टी होसी। येमयातना भोगितां
४८८०९	परमार्थ	१२.०१.००९	प्रपंचीं जो सावधान। तो परमार्थ करील जाण। प्रपंचीं जो अप्रमाण। तो परमार्थी खोटा
४८८१०	परमार्थ	१२.०१.०१०	म्हणौन सावधानपणें। प्रपंच परमार्थ चालवणें। ऐसें न करितां भोगणें। नाना दुःखें
४८८११	परमार्थ	१२.०४.००७	ना प्रपंच ना परमार्थ। अवघें जिणेंचि जालें वेर्थ। अविवेकें अनर्थ। ऐसा केला
४८८१२	परमार्थ	१२.०७.००७	विषय अवघा त्यागावा। तरीच परमार्थ करावा। ऐसें पाहातां गोवा। दिसतो किं
४८८१३	परमार्थ	१२.०७.००९	वैराग्यें करावा त्याग। तरीच परमार्थयोग। प्रपंचत्यागें सर्व सांग। परमार्थ घडे
४८८१४	परमार्थ	१२.०७.०१७	वैराग्यापरतें नाहीं भाग्य। वैराग्य नाहीं तें अभाग्य। वैराग्य नस्तां योग्य। परमार्थ नव्हे
४८८१५	परमार्थ	१२.०८.०२१	प्रपंचीं असोन परमार्थ पाहे। तोहि ये स्थितीतें लाहे। प्रारब्धयोगें करून राहे। लोकांमधें
४८८१६	परमार्थ	१४.०१.०३३	अधिकारेवीण सांगों नये। दाटून उपदेश देऊं नये। कानकोंडा करूं नये। परमार्थ कदा
४८८१७	परमार्थ	१४.०८.०४७	जेणें जैसा परमार्थ केला। तैसाच पृथ्वीवरी दंडक चालिला। साता पांचाचा बळावला। साभिमान
४८८१८	परमार्थ	१८.०७.००८	येहलोकींचा संचितार्थ। परलोकींचा परमार्थ। संचितेंविण वेर्थ। जीत मेलें
४८८१९	परमार्थ	१९.०७.०२१	जरी चढती वाढती आवडी उठे। तरी परमार्थ प्रगटे। घसघस करितां विटे। सगट लोकु
४८८२०	परमार्थ	२०.०३.०१७	सकळ सृष्टीचें बीज। मूलमार्येंत असे सहज। अवघें समजतां सज्ज। परमार्थ होतो
४८८२१	परमार्थ	२०.०३.०१८	समजलें माणुस चावळेना। निश्चि अनुमान धरीना। सावळगोंदा करीना। परमार्थ कदा
४८८२२	परमार्थ	२०.०३.०२८	प्रपंच अथवा परमार्थ। प्रचितीविण अवघें वेर्थ। प्रत्ययेज्ञानी तो समर्थ। सकळांमधें
४८८२३	परमार्थ	२०.०६.०१५	वेदशास्त्रपुराणार्थ। गुप्त चालिला परमार्थ। सर्वज्ञपणें समर्थ। गुण आत्मयाचे
४८८२४	परमार्थ	२०.१०.०३१	वीस दशक दासबोध। श्रवणद्वारें घेतां शोध। मननकर्त्यास विशद। परमार्थ होतो

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

४८८२५	परमार्थग्रंथ	०७.०९.०५९	आतां असो हें बहुत। ऐकावा परमार्थग्रंथ। परमार्थग्रंथेविण वेर्थ। गथागोवी
४८८२६	परमार्थग्रंथेविण	०७.०९.०५९	आतां असो हें बहुत। ऐकावा परमार्थग्रंथ। परमार्थग्रंथेविण वेर्थ। गथागोवी
४८८२७	परमार्थचर्चेचा	०५.०३.०५५	जाली विषई वृत्ति अनावर। दृढ धरिला संसार। परमार्थचर्चेचा विचार। मळिण जाला
४८८२८	परमार्थपंथ	०५.०७.००८	न दिसे नेणे कर्माकर्म। न दिसे नेणे धर्माधर्म। न दिसे नेणे सुगम। परमार्थपंथ
४८८२९	परमार्थपंथ	०७.०९.००६	जो मोक्षाचा अधिकारी। तो परमार्थपंथ धरी। प्रीति लागली अंतरीं। अद्वैतग्रंथाची
४८८३०	परमार्थप्रीती	०२.०८.०१२	गोडी आवडी परमार्थप्रीती। सन्मार्ग सत्क्रिया धारणा धृती। श्रुति स्मृती लीळा युक्ति। स्तुती मती परीक्षा
४८८३१	परमार्थबुद्धि	०१.१०.०३३	सांग नरदेह जोडलें। आणी परमार्थबुद्धि विसलें। तें मूर्ख कैसें भ्रमलें। मायाजाळीं
४८८३२	परमार्थबुद्धी	१५.०२.०२७	ठाइं ठाइं उदंड ताबे। मनुष्यमात्र तितुकें झोंबे। चहुंकडे उदंड लांबे। परमार्थबुद्धी
४८८३३	परमार्थमार्ग	०१.१०.०३२	इतुके हें नस्तां वेंग। नरदेह आणी सकळ सांग। तेणें धरावा परमार्थमार्ग। लागवेंगें
४८८३४	परमार्थमार्ग	०५.१०.००४	प्रपंचीं वीट मानिला। मनें विषयेत्याग केला। तरीच पुढें आवलंबिला। परमार्थमार्ग
४८८३५	परमार्थमार्गींचा	०१.०३.०१२	जे परमार्थमार्गींचा विचार। निवडून दावी सारासार। भवसिंधूचा पैलपार। पाववी शब्दबळें
४८८३६	परमार्थमिसें	०७.०७.०६५	परमार्थमिसें अर्थ जागे। ध्यानमिसें निद्रा लागे। मुक्तिमिसें दोष भोगे। अनर्गळता
४८८३७	परमार्थयोग	१२.०७.००९	वैराग्यें करावा त्याग। तरीच परमार्थयोग। प्रपंचत्यागें सर्व सांग। परमार्थ घडे
४८८३८	परमार्थलाहो	०१.१०.००१	धन्य धन्य हा नरदेहो। येथील अपूर्वता पाहो। जो जो कीजे परमार्थलाहो। तो तो पावे सिद्धीतें
४८८३९	परमार्थविवरण	०५.०२.०४७	याहिवरी अध्यात्मश्रवण। हरिकथा निरूपण। जेथें परमार्थविवरण। निरंतर
४८८४०	परमार्थविवेक	११.०३.००२	प्रपंच करावा नेमक। पाहावा परमार्थविवेक। जेणेंकरितां उभय लोक। संतुष्ट होती
४८८४१	परमार्थविवेका	१२.०१.००१	आधीं प्रपंच करावा नेटका। मग घ्यावें परमार्थविवेका। येथें आळस करूं नका। विवेकी हो
४८८४२	परमार्थविषई	०५.०३.०२३	शिष्य पाहिजे अति धीर। शिष्य पाहिजे अति उदार। शिष्य पाहिजे अति तत्पर। परमार्थविषई
४८८४३	परमार्थविषई	०५.०७.०३६	परमार्थविषई अज्ञान। प्रपंचाचें उदंड ज्ञान। नेणे स्वयें समाधान। या नाव बद्ध

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

४८८४४	परमार्थविषीं	०५.०३.०३४	जो संसारदुःखें दुःखवला। जो त्रिविधतापें पोळला। तोचि अधिकारी जाला। परमार्थविषीं
४८८४५	परमार्थसमुदाये	०१.०८.०२१	जेथें श्रवणाचा उपाये। आणी परमार्थसमुदाये। तेथें जनासी तरणोपाये। सहजचि होये
४८८४६	परमार्थसुख	०१.१०.०६२	असो जे प्रापंचिक मूर्ख। ते काये जाणती परमार्थसुख। त्या मूर्खांचें लक्षण कांहीं येक। पुढें बोलिलें असे
४८८४७	परमार्थहि	१०.०७.०२८	जेथें भ्रष्टाकार घडेना। तो परमार्थहि दडेना। समाधान विघडेना। निश्चयाचें
४८८४८	परमार्था	०४.०१.००१	जयजय जी गणनाथा। तूं विद्यावैभवं समर्था। अध्यात्मविद्येच्या परमार्था। मज बोलवावें
४८८४९	परमार्थाकरितां	०१.०९.०१९	या परमार्थाकरितां। ब्रह्मादिकांसि विश्रामता। योगी पावती तन्मयता। परब्रह्मीं
४८८५०	परमार्थाकारणें	०५.०८.०४२	ज्याचें थोरपण लाजे। जो परमार्थाकारणें झिजे। संतापाई विश्वास उपजे। या नाव मुमुक्ष
४८८५१	परमार्थाचा	०२.०९.०१४	विरक्तें असावें परम दक्ष। विरक्तें असावें अंतरसाक्ष। विरक्तें वोढावा कैपक्ष। परमार्थाचा
४८८५२	परमार्थाचा	०२.१०.०३८	प्रपंच गेला हातीचा। लेश नाही परमार्थाचा। द्वेषी देवां ब्राह्मणाचा। तो येक पढतमूर्ख
४८८५३	परमार्थाचा	०५.०३.०५६	मोड घेतला परमार्थाचा। हव्यास धरिला प्रपंचाचा। भार वाहिला कुटुंबाचा। काबाडी जाला
४८८५४	परमार्थाचा	०५.०७.०३७	परमार्थाचा अनादर। प्रपंचाचा अत्यादर। संसारभार जोजार। या नाव बद्ध
४८८५५	परमार्थाचा	०५.०७.०४५	नाना चिंता नाना उद्रेग। नाना दुःखाचे संसर्ग। करी परमार्थाचा त्याग। या नाव बद्ध
४८८५६	परमार्थाचा	०५.०८.०४३	स्वार्थ सांडून प्रपंचाचा। हव्यास धरिला परमार्थाचा। अंकित होईन सज्जनाचा। म्हणे तो मुमुक्ष
४८८५७	परमार्थाचा	०८.०९.०५२	अलक्षास लावी लक्ष। म्हणौन साधु परम दक्ष। वोढूं जाणती कैपक्ष। परमार्थाचा
४८८५८	परमार्थाची	०१.०२.०३०	ऐसा गणेश मंगळमूर्ती। तो म्यां स्तविला येथामती। वांछ्या धरून चितीं। परमार्थाची
४८८५९	परमार्थाची	०१.०९.०१३	अपूर्वता या परमार्थाची। वार्ता नाही जन्ममृत्याची। आणी पदवी सायोज्यतेची। सन्निधचि लाभे
४८८६०	परमार्थाची	०१.०९.०२३	परमार्थी तो राज्यधारी। परमार्थ नाही तो भिकारी। या परमार्थाची सरी। कोणांस द्यावी
४८८६१	परमार्थाची	०२.०७.०११	परमार्थाची आवडी। उठे भावार्थाची गोडी। परोपकारीं तांतडी। तो सत्वगुण
४८८६२	परमार्थाची	०५.०७.०१४	न कळे परमार्थाची खूण। न कळे अध्यात्मनिरूपण। न कळे आपणासि आपण। या नाव बद्ध

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

४८८६३	परमार्थाची	०७.०८.०४९	आळसाचें संरक्षण। परमार्थाची बुडवण। याकारणें श्रवण। केलेंचि पाहिजे
४८८६४	परमार्थाची	०७.१०.००७	मागां जालें निरूपण। देखिलें आपणासि आपण। तेणें बाणली खूण। परमार्थाची
४८८६५	परमार्थाची	०८.०६.०३१	आळसें घडेना श्रवण। आळसें नव्हे निरूपण। आळसें परमार्थाची खूण। मळिण जाली
४८८६६	परमार्थाची	०८.०९.००८	तथापी सिद्धांचें लक्षण। कांहीं करूं निरूपण। जेणें बाणे अंतरखूण। परमार्थाची
४८८६७	परमार्थाची	०८.०९.०४६	आशा धरितां परमार्थाची। दुराशा तुटली स्वार्थाची। म्हणोन नैराशता साधूची। वोळखण
४८८६८	परमार्थाची	०९.१०.०२७	उरलें तें निखळ निर्गुण। विवंचितां तेंचि आपण। ऐसी हे परमार्थाची खूण। अगाध आहे
४८८६९	परमार्थाची	१२.०१.००७	तैसेंचि होणार अंतीं। म्हणौन भजावें भगवंतीं। परमार्थाची प्रचिती। रोकडी घ्यावी
४८८७०	परमार्थाचें	०१.०३.०१६	जे परमार्थाचें मूळ। नांतरी सद्विद्याचि केवळ। निवांत निर्मळ निश्चळ। स्वरूपस्थिती
४८८७१	परमार्थाचें	०१.०५.००१	आतां वंदीन सज्जन। जे परमार्थाचें अधिष्ठान। जयांचेनि गुह्यज्ञान। प्रगटे जनीं
४८८७२	परमार्थाचें	०२.०७.००५	जो परमार्थाचें मंडण। जो महंतांचें भूषण। रजतमाचें निर्शन। जयाचेनी
४८८७३	परमार्थाचें	०६.०७.०१०	गुरूचें वचन प्रतिपाळणें। हे मुख्य परमार्थाचें लक्षण। वचनभंग करितां विलक्षण। सहजेंचि जालें
४८८७४	परमार्थाचें	०७.०७.०७३	अभ्यास करावा कवण। ऐसा श्रोता करी प्रश्न। परमार्थाचें साधन। बोलिलें पाहिजे
४८८७५	परमार्थाचें	०७.०८.००१	एका परमार्थाचें साधन। जेणें होये समाधान। तें तूं जाण गा श्रवण। निश्चयेंसीं
४८८७६	परमार्थाचें	०७.१०.०३८	परमार्थाचें जन्मस्थान। तेंचि सदगुरूचें भजन। सदगुरुभजनें समाधान। अकस्मात बाणे
४८८७७	परमार्थाचें	१०.०८.०२५	हें परमार्थाचें वर्म। लटिकें बोले तो अधम। लटिकें मानी तो अधमोद्दम। येशार्थ जाणावा
४८८७८	परमार्थाचें	११.०३.०३०	कर्म उपासना आणि ज्ञान। येणें राहे समाधान। परमार्थाचें जें साधन। तेंचि ऐकत जावें
४८८७९	परमार्थाच्या	०७.०७.०७४	याचें उत्तर श्रोतयांसी। दिधलें पुढिले समासीं। निरोपिलें साधनासी। परमार्थाच्या
४८८८०	परमार्थास	०२.०२.०३५	हरिकथा सांडूं नये। निरूपण तोडूं नये। परमार्थास मोडूं नये। प्रपंचबळें
४८८८१	परमार्थास	०५.०९.०३६	कुळाभिमानासि सांडिलें। लोकलाजेस लाजविलें। परमार्थास माजविलें। विरक्तिबळें

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

४८८८२	परमार्थास	०७.०९.०२८	बहुत प्रकारें पाहातां। ग्रंथ नाही अद्वैतापरता। परमार्थास तत्वता। तारूंच कीं
४८८८३	परमार्थास	११.०४.०१०	सकळ परमार्थास मूळ। पंचीकर्ण माहावाक्य केवळ। तेंचि करावें प्रांजळ। पुनःपुन्हां
४८८८४	परमार्थासी	०३.०६.००७	तैसा संसारें दुःखवला। त्रिविधतापें पोळला। तोचि येक अधिकारी जाला। परमार्थासी
४८८८५	परमार्थासी	०५.०३.०३०	शिष्य असावा विश्वासी। शिष्य असावा कायाक्लेशी। शिष्य असावा परमार्थासी। वाढऊं जाणे
४८८८६	परमार्थासी	०७.०९.०२९	इतर जे प्रपंचिक। हास्य विनोद नवरसिक। हित नव्हे तें पुस्तक। परमार्थासी
४८८८७	परमार्थिक	०२.०५.०४०	ऐसा सबळ रजोगुण। संक्षेपें केलें कथन। आतां शुद्ध तो तूं जाण। परमार्थिक
४८८८८	परमार्थिक	०७.०९.०२५	तैसे परमार्थिक जन। तयांस नस्तां आत्मज्ञान। ग्रंथ वाचितां समाधान। होणार नाहीं
४८८८९	परमार्थिक	१६.०२.००७	प्रपंचिक अथवा परमार्थिक। कार्य करणें कोणीयेक। दिवसेंविण निरार्थक। सार्थक नव्हे
४८८९०	परमार्थी	०१.०८.०२४	प्रवृत्ती आणी निवृत्ती। प्रपंची आणी परमार्थी। गृहस्ताश्रमी वानप्रहस्ती। संन्यासादिक
४८८९१	परमार्थी	०१.०९.०२३	परमार्थी तो राज्यधारी। परमार्थ नाही तो भिकारी। या परमार्थाची सरी। कोणांस द्यावी
४८८९२	परमार्थी	०२.०५.००४	शुद्धसबळाचें लक्षण। सावध परिसा विचक्षण। शुद्ध तो परमार्थी जाण। सबळ तो संसारिक
४८८९३	परमार्थी	०५.०३.०५७	मानिला प्रपंचीं आनंद। केला परमार्थी विनोद। भ्रांत मूढ मतिमंद। लोधला कामीं
४८८९४	परमार्थी	०५.०८.०३५	म्हणे मी काये आपस्वार्थी। म्हणे मी काये अनर्थी। म्हणे मी नव्हे परमार्थी। या नाव मुमुक्षु
४८८९५	परमार्थी	१२.०७.००५	प्रपंची खाती जेविते। परमार्थी काये उपवास करिते। उभयता सारिखे दिसते। विषयाविषई
४८८९६	परमार्थी	१९.०६.००१	परमार्थी आणि विवेकी। त्याचें करणें माने लोकीं। कां जे विवरविवरों चुकी। पडोंचि नेदी
४८८९७	परमार्थी	१९.०९.०२५	गनीमाच्या देखतां फौजा। रणशूरांच्या फुर्फुरिते भुजा। ऐसा पाहिजे कीं राजा। कैपक्षी परमार्थी
४८८९८	परमार्थी	०१.०९.०२७	भल्यानें परमार्थी भरावें। शरीर सार्थक करावें। पूर्वजांस उद्धरावें। हरिभक्ती करूनी
४८८९९	परमार्थी	०१.१०.०६१	देह परमार्थी लाविलें। तरीच याचें सार्थक जालें। नाही तरी हें वेर्थचि गेलें। नाना आघातें मृत्यपंथें
४८९००	परमार्थी	०२.०७.०४६	सकळांचा आला वीट। परमार्थी जो निकट। आघातीं उपजे धारिष्ट। तो सत्वगुण

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

४८९०१	परमार्थी	०२.१०.०२७	प्रपंचविशीं सादर। परमार्थी ज्याचा अनादर। जाणपणें घे आधार। तो येक पढतमूर्ख
४८९०२	परमार्थी	०७.०९.००५	जेथें संशय तुटती। होये आशंका निवृत्ती। अद्वैत ग्रंथ परमार्थी। श्रवण करावे
४८९०३	परमार्थी	११.०३.०२९	प्रपंचीं पाहिजे सुवर्ण। परमार्थी पंचिकर्ण। माहावाक्याचें विवरण। करितां सुटे
४८९०४	परमार्थी	१२.०१.००९	प्रपंचीं जो सावधान। तो परमार्थ करील जाण। प्रपंचीं जो अप्रमाण। तो परमार्थी खोटा
४८९०५	परमार्थी	१९.०४.०१७	प्रपंचीं जाणे राजकारण। परमार्थी साकल्य विवरण। सर्वामधें उत्तम गुण। त्याचा भोक्ता
४८९०६	परमार्थी	०१.०७.००७	कीं हा परलोकींचा निजस्वार्थु। कीं हा योगियांचा गुप्त पंथु। नाना ज्ञानियांचा परमार्थु। रूपासि आला
४८९०७	परमार्थ्यास	०७.०९.०४२	परमार्थ्यास पाहिजे परमार्थ। स्वार्थ्यास पाहिजे स्वार्थ। कृपणास पाहिजे अर्थ। मनापासुनी
५३८२८	प्रपंच	०१.०९.०१६	प्रपंच वाटे लटिका। माया वाटे लापणिका। शुद्ध आत्मा विवेका। अंतरीं आला
५३८२९	प्रपंच	०२.०७.००९	ईश्वरीं प्रेमा अधिक। प्रपंच संपादणें लोकिक। सदा सन्निध विवेक। तो सत्वगुण
५३८३०	प्रपंच	०२.१०.०३८	प्रपंच गेला हातीचा। लेश नाही परमार्थाचा। द्वेषी देवां ब्राह्मणाचा। तो येक पढतमूर्ख
५३८३१	प्रपंच	०३.०४.०३८	प्रपंच विचारें पाहातां। हें सकळ जोडे न जोडे माता। हें शरीर जयेकरितां। निर्माण जालें
५३८३२	प्रपंच	०३.१०.०४७	कैंचा प्रपंच कैंचें कुळ। कासया होतोसी व्याकुळ। धन कण लक्ष्मी सकळ। जाइजणें
५३८३३	प्रपंच	०५.०३.०८०	अहंकार आणी देहपांग। अनाचार आणी विषयसंग। संसार प्रपंच उद्रेग। अंतरीं वसे
५३८३४	प्रपंच	०५.०३.१०३	प्रपंच सुखें करावा। परी कांहीं परमार्थ वाढवावा। परमार्थ अवघाचि बुडवावा। हें विहित नव्हे
५३८३५	प्रपंच	०५.०८.००५	प्रपंच जाईल सकळ। येथील श्रम तो निर्फळ। आतां कांहीं आपुला काळ। सार्थक करूं
५३८३६	प्रपंच	०७.०७.०१७	म्हणोनि विवेक धरावा। ज्ञानें प्रपंच सारावा। अहंभाव वोसरावा। परी तो वोसरेना
५३८३७	प्रपंच	०७.०७.०४७	मीपणें प्रपंच न घडे। मीपणें परमार्थ बुडे। मीपणें सकळहि उडे। येशकीर्तिप्रताप
५३८३८	प्रपंच	०८.०६.०१९	आतां असो हें बोलणें। घात होतो दुश्चीतपणें। दुश्चीतपणाचेनि गुणें। प्रपंच ना परमार्थ
५३८३९	प्रपंच	०८.०९.०३२	जेणें दृष्य केलें विसंच। तयास कैंचा हो प्रपंच। याकारणें निःप्रपंच। साधु जाणावा

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

५३८४०	प्रपंच	०८.१०.०५७	प्रपंच परब्रह्म अभेद। भेदवादी मानिती भेद। परी हा आत्मा स्वानंद। आकारला
५३८४१	प्रपंच	०८.१०.०६२	ऐक तिसरा अनुभव। प्रपंच सारूनियां सर्व। कांहीं नाही तोचि देव। ऐसें म्हणती
५३८४२	प्रपंच	०९.०१.००६	निःप्रपंच म्हणजे प्रपंच नाही। निःकळंक म्हणजे कळंक नाही। निरोपाधी म्हणजे उपाधी नाही। परब्रह्मासी
५३८४३	प्रपंच	०९.०४.०१९	प्रपंच अथवा परमार्थ। जाणता तोचि समर्थ। नेणता जाणजे वेर्थ। निःकारण
५३८४४	प्रपंच	११.०३.००२	प्रपंच करावा नेमक। पाहावा परमार्थविवेक। जेणेकरितां उभय लोक। संतुष्ट होती
५३८४५	प्रपंच	१२.०१.००१	आधीं प्रपंच करावा नेटका। मग घ्यावें परमार्थविवेका। येथें आळस करूं नका। विवेकी हो
५३८४६	प्रपंच	१२.०१.००२	प्रपंच सांडून परमार्थ कराल। तेणें तुम्ही कष्टी व्हाल। प्रपंच परमार्थ चालवाल। तरी तुम्ही विवेकी
५३८४७	प्रपंच	१२.०१.००२	प्रपंच सांडून परमार्थ कराल। तेणें तुम्ही कष्टी व्हाल। प्रपंच परमार्थ चालवाल। तरी तुम्ही विवेकी
५३८४८	प्रपंच	१२.०१.००३	प्रपंच सांडून परमार्थ केला। तरी अन्न मिळेना खायाला। मग तया करंट्याला। परमार्थ कैचा
५३८४९	प्रपंच	१२.०१.००४	परमार्थ सांडून प्रपंच करिसी। तरी तूं येमयातना भोगिसी। अंतीं परम कष्टी होसि। येमयातना भोगितां
५३८५०	प्रपंच	१२.०१.०१०	म्हणौन सावधानपणें। प्रपंच परमार्थ चालवणें। ऐसें न करितां भोगणें। नाना दुःखें
५३८५१	प्रपंच	१२.०४.००७	ना प्रपंच ना परमार्थ। अवघें जिणेंचि जालें वेर्थ। अविवेकें अनर्थ। ऐसा केला
५३८५२	प्रपंच	१२.०४.०१२	विवेकें अंतरीं सुटला। वैराग्यें प्रपंच तुटला। अंतर्बाह्य मोकळा जाला। निःसंग योगी
५३८५३	प्रपंच	२०.०३.०२८	प्रपंच अथवा परमार्थ। प्रचितीविण अवघें वेर्थ। प्रत्ययेज्ञानी तो समर्थ। सकळांमध्ये
५३८५४	प्रपंचउपाधी	०६.०९.०२४	संसारत्याग न करितां। प्रपंचउपाधी न सांडितां। जनामध्ये सार्थकता। विचारेंचि होये
५३८५५	प्रपंचत्यागें	१२.०७.००९	वैराग्यें करावा त्याग। तरीच परमार्थयोग। प्रपंचत्यागें सर्व सांग। परमार्थ घडे
५३८५६	प्रपंचप्रस्तीं	१४.०१.०५२	प्रपंचप्रस्तीं जाऊं नये। बाष्कळ अन्न खाऊं नये। पाहुण्यासरिसें घेऊं नये। आमंत्रणें कदा
५३८५७	प्रपंचबळें	०२.०२.०३५	हरिकथा सांडूं नये। निरूपण तोडूं नये। परमार्थास मोडूं नये। प्रपंचबळें
५३८५८	प्रपंचविशीं	०२.१०.०२७	प्रपंचविशीं सादर। परमार्थी ज्याचा अनादर। जाणपणें घे अधार। तो येक पढतमूर्ख

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

५३८५९	प्रपंचवेवसायाचें	११.०३.०२४	ऐक सदेवपणाचें लक्षण। रिकामा जाऊं नेदी येक क्षण ।प्रपंचवेवसायाचें ज्ञान। बरें पाहे
५३८६०	प्रपंचसंगें	०३.०४.०३४	आपुला गांव राहिला मार्गें। चित्त भ्रमलें संसारउद्रेगें ।दुःखवला प्रपंचसंगें। अभिमानास्तव
५३८६१	प्रपंचसंगें	०५.०३.०९९	जये स्थळीं विकल्प जागे। कुळाभिमान पाठीं लागे ।ते प्राणी प्रपंचसंगें। हिंपुटी होती
५३८६२	प्रपंचसमयो	११.०५.००८	प्रपंचसमयो वोळखावा। धीर बहुत असावा ।संमंध पडों नेदावा। अति परी तयाचा
५३८६३	प्रपंचहि	११.०५.००७	संकेतें लोक वेधावा। येकूनयेक बोधावा ।प्रपंचहि सावरावा। येथानशक्त्या
५३८६४	प्रपंचाचा	०५.०३.०५६	मोड घेतला परमार्थाचा। हव्यास धरिला प्रपंचाचा ।भार वाहिला कुटुंबाचा। काबाडी जाला
५३८६५	प्रपंचाचा	०५.०७.०३७	परमार्थाचा अनादर। प्रपंचाचा अत्यादर ।संसारभार जोजार। या नाव बद्ध
५३८६६	प्रपंचाचा	०५.०८.०४३	स्वार्थ सांडून प्रपंचाचा। हव्यास धरिला परमार्थाचा ।अंकित होईन सज्जनाचा। म्हणे तो मुमुक्षु
५३८६७	प्रपंचाची	१४.०१.०५१	सोडरिकींत पडों नये। मध्यावर्ति घडों नये ।प्रपंचाची जडों नये। उपाधी आंगीं
५३८६८	प्रपंचाची	१७.०२.०२८	नाना उपाधी वाढऊं जाणे। नाना मायेनें गोऊं जाणे ।नाना प्रीति लाऊं जाणे। नाना प्रपंचाची
५३८६९	प्रपंचाचें	०३.१०.००६	माथां प्रपंचाचें वोडें। घेऊन म्हणे माडें माडें ।बुडतांहि न सोडी फुंजे। कुळाभिमानें
५३८७०	प्रपंचाचें	०५.०७.०३६	परमार्थविषई अज्ञान। प्रपंचाचें उदंड ज्ञान ।नेणे स्वयें समाधान। या नाव बद्ध
५३८७१	प्रपंचाच्या	१२.०४.००३	नाना प्रपंचाच्या वोढी। नाना संकटें सांकडीं ।संसार सांडुनी देशधडी। होये तेणें
५३८७२	प्रपंचापासून	०५.०९.०३७	अविद्येपासून फडकला। प्रपंचापासून निष्टला ।लोभाचे हातींचा गेला। अकस्मात
५३८७३	प्रपंचिक	०२.०१.००७	जे प्रपंचिक जन। जयांस नाहीं आत्मज्ञान ।जे केवळ अज्ञान। त्यांचीं लक्षणें
५३८७४	प्रपंचिक	०७.०९.०२९	इतर जे प्रपंचिक। हास्य विनोद नवरसिक ।हित नव्हे तें पुस्तक। परमार्थासी
५३८७५	प्रपंचिक	०८.१०.०४१	ऐसे प्रपंचिक जन। लक्षणें सांगतां गहन ।परंतु कांहीं येक चिन्ह। अल्पमात्र बोलिलों
५३८७६	प्रपंचिक	१६.०२.००७	प्रपंचिक अथवा परमार्थिक। कार्य करणें कोणीयेक ।दिवसेंविण निरार्थक। सार्थक नव्हे
५३८७७	प्रपंची	०१.०८.०२४	प्रवृत्ती आणी निवृत्ती। प्रपंची आणी परमार्थी ।गृहस्ताश्रमी वानप्रहस्ती। संन्यासादिक

॥ हे शब्दरत्नाचे सागर ॥ श्रीमत् दासबोध - शब्द - ओवी सूची
संकलन आणि संपादन - सौ. अंजली शशिकांत कुसूरकर, श्री. आदेश वसंत अत्रे

५३८७८	प्रपंची	०२.०५.०३०	देवकारणीं लाजाळु। उदरालागीं कष्टाळु। प्रपंची जो स्नेहाळु। तो रजोगुण
५३८७९	प्रपंची	०२.०५.०३४	असो ऐसा रजोगुण। लोभें दावी जन्ममरण। प्रपंची तो सबळ जाण। दारुण दुःख भोगवी
५३८८०	प्रपंची	०३.०४.०४१	म्हणौन धन्य धन्य ते प्रपंची जन। जे मायेबापाचें भजन। करिती न करिती मन। निष्ठुर जिवलगांसीं
५३८८१	प्रपंची	०५.०२.०५७	कर्म उपासनेचा अभाव। तेथें भकाधेसि जाला ठाव। तो कानकोंडा समुदाव। प्रपंची हांसती
५३८८२	प्रपंची	०५.०७.०३२	बहु विकल्पी बहु विषादी। बहु मूर्ख बहु समंधी। बहु प्रपंची बहु उपाधी। या नाव बद्ध
५३८८३	प्रपंची	१२.०७.००५	प्रपंची खाती जेविती। परमार्थी काये उपवास करिती। उभयता सारिखे दिसती। विषयाविषई
५३८८४	प्रपंची	१९.०८.००२	किती प्रपंची जन। अखंड वृत्ति उदासीन। सुखदुःखें समाधान। दंडळेना
५३८८५	प्रपंचीं	०२.०५.०३५	आतां रजोगुण हा सुटेना। संसारिक हें तुटेना। प्रपंचीं गुंतली वासना। यास उपाय कोण
५३८८६	प्रपंचीं	०२.०७.०५७	होणार तैसे होत जात। प्रपंचीं जाला आघात। डळमळिना ज्याचें चित्त। तो सत्वगुण
५३८८७	प्रपंचीं	०२.१०.०१५	हस्त बांधीजे ऊर्णतंतें। लोभें मृत्यु भ्रमरातें। ऐसा जो प्रपंचीं गुंते। तो येक पढतमूर्ख
५३८८८	प्रपंचीं	०५.०३.०५७	मानिला प्रपंचीं आनंद। केला परमार्थी विनोद। भ्रांत मूढ मतिमंद। लोधला कामीं
५३८८९	प्रपंचीं	०५.०८.००४	जाला प्रपंचीं उदास। मनें घेतला विषयत्रास। म्हणे आतां पुरे सोस। संसारींचा
५३८९०	प्रपंचीं	०५.१०.००४	प्रपंचीं वीट मानिला। मनें विषयेत्याग केला। तरीच पुढें आवलंबिला। परमार्थमार्ग
५३८९१	प्रपंचीं	११.०३.०२९	प्रपंचीं पाहिजे सुवर्ण। परमार्थी पंचिकर्ण। माहावाक्याचें विवरण। करितां सुटे
५३८९२	प्रपंचीं	१२.०१.००९	प्रपंचीं जो सावधान। तो परमार्थ करील जाण। प्रपंचीं जो अप्रमाण। तो परमार्थी खोटा
५३८९३	प्रपंचीं	१२.०१.००९	प्रपंचीं जो सावधान। तो परमार्थ करील जाण। प्रपंचीं जो अप्रमाण। तो परमार्थी खोटा
५३८९४	प्रपंचीं	१२.०८.०२१	प्रपंचीं असोन परमार्थ पाहे। तोहि ये स्थितीतें लाहे। प्रारब्धयोगें करून राहे। लोकांमधें
५३८९५	प्रपंचीं	१९.०४.०१७	प्रपंचीं जाणे राजकारण। परमार्थी साकल्य विवरण। सर्वांमधें उत्तम गुण। त्याचा भोक्ता